

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MJESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

LJUBLJANA,
8 JUNA 1934

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj školi, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceni • Rukopisi se ne vraćaju

GOD. V
BROJ 24

Priznanje herojima našeg narodnog oslobođenja

Velike nacionalne svečanosti u Šapcu

Govor Nj. Vel. Kralja

Dne 3 o. m. proslavio je Šabac u prisustvu naroda iz čitavog Podrinja i Mačve četiri velike slave: 100-godišnjicu svoje saborne crkve, osvećenje spomenika i kosturnice palim herojima u ratu, osvećenje novog Sokolskog doma i otvaranje novog mosta preko Drine.

Ove velike narodne svečanosti u Šapcu uveličao je, oduševljeno dočekan i posvuda burno pozdravljan od svega naroda, Nj. Vel. Kralj Svojim ličnim prisustvom, da time oda Svoje najviše priznanje herojima ovoga kraja, koji su položili svoje živote u borbama za narodno oslobođenje. U tim borbama Šabac je odigrao istorijsku ulogu, podnevi i proživljevši besprimernu užas i strahote, kojima nema primera u ratnoj istoriji. Na oltar domovine naime dao je sam Šabac, koji je brojio pre svetskog rata preko 15.000 stanovnika, 10.000 ratnih žrtava. Neprijateljska puštošenja bila su strahovita i jeziva.

Odmah po dolasku u Šabac na ove svečanosti Nj. Vel. Kralj uputio se je sa Svojim svitom, praćen od brojnih odličnika i naroda na blagodarenje u stogodišnjicu sabornu crkvu. U toj je naime crkvi Austrija na početku rata nakon invazije zatvorila nekoliko stotina staraca, žena i dece, koji su tu umirali od gladi i žeđe. Ali ni to nije bilo dosta svirepom neprijatelju, podivljala austrijska soldateska na koncu zapalila je crkvu, u kojoj su tako svi ispaćeni zatvorenici našli mučeničku smrt.

Nakon blagodarenja izvršeno je svečano otkriće i osvećenje spomenika palim herojima koji je podignut ispred same crkve. Spomenik je otkrio lično Nj. Vel. Kralj, položivši prvi Svojom rukom na spomenik lovor-venac. Zatim se je Nj. Vel. Kralj uputio na osvećenje novopodignutog Sokolskog doma, za čiju je gradnju On prvi bio dao Svoj priloga. Tom prilikom Nj. Vel. Kralj zadržao se je neko vreme u razgovoru sa Sokolima, živo se zanimajući za rad i napredak Sokolstva.

Nakon završenih svečanosti bio je priredjen svečani ručak, na kome je Nj. Veličanstvo Kralj održao ovaj govor:

Govor Nj. Vel. Kralja

Vaša današnja proslava pobuđuje sećanje na velike i slavne događaje. Ređaju se uspomene ne samo na svetski rat, s kojim je neposredno vezana današnja svečanost, nego i na prve dane našeg oslobodilačkog vojevanja.

Tu, na domaku Šapca, na Nišaru održano je 1806 u letu vožd Karadorde sa pop Lukom Lazarevićem svoju slavnu pobedu, posle koje je bilo jasno svima, da naše potpuno oslobođenje mora postati stvarnost. Značaj naše istorijske borbe proročki kazuju guslari vrani gavrani, govoreći ženi poginulog na Nišaru turskoga komandanta Kulin-kapetana:

»Niti ide Kulin-kapetane,
Niti ide, niti mu se nadaj.«
»Hrani sina pa šalji na vojsku,
Srbija se umiriti ne može!«

I doista se Srbija nije mogla umiriti, ma da je 1813 izgledala salomljena. Ona je došla do svoje pune slobode, svoje samostalnosti.

A stavši jednom na svoje slobodne noge, nikada nije zaboravila na neoslobodenu braću. Ratovi, u kojima je uče-

stvovala, jasno to pokazuju, naročito balkanski rat, koji je doneo slobodu Južnoj Srbiji i svetski rat, iz kojega je postala naša velika Jugoslavija.

Ali, dok se ta oslobodilačka i ujediniteljska misija Srbije do kraja sprovela, mnogo je stradanja i mnogo nevolja valjalo podneti. Svetski rat gutao je kao požar. Žrtve su bile ogromne.

Nema kraja, nema sela, nema kuće, koja nije dala svoj danak. Ali nitko nije podneo ono, što je podneo Šabac i njegova okolina. Sudbina, koja je bila namenjena Šapcu i čitavom ovom kraju, bila je najsvirepija i najsurovija. Ona je bila u punom znaku ognja i mača, uništenja i razorenja, u znaku neprijateljske podivljaloši i bezbožnosti.

Otuda se, kao jedan od teških ranjenika, iz tog vremena pojavila i crkva šabačka, hram Božji, neprijateljem oskrnavljen, koji danas slavi svoju stogodišnjicu i svoju obnovu.

U isti dan sveštenoslužioc Njegovog oltara osvećuju ovde spomen-kosturnicu izginulim junacima, koji su za Kralja i Otadžbinu išli u podvige i u smrt. Na svim ovim stranama borbe su bile tako teške, tako krvave, da nije nikakovo čudo, što su kosturnice na Ceru, na Mačkovu Kamenu, na Gučevu, u Krupnju i u Prnjavoru premlene da prime na večno otpočivalište sve znanje i neznane junake.

Tragovi ratne puštoši i danas se vide najjače u Šapcu. Obnova je spora i teška, ali je ako lagano i naporno, ipak se ide napred. Vi niste danas onaj Šabac od poleta i cvetenja od nekada. Nije to ni lako biti posle svega, što se preko glave preturilo. Ali vi ste junaci, koji će i te prepreke svladati.

Vi ste sokolili vazda, nećete vi klunuti ni sada. Vaš Sokolski dom, što ga danas osvetište, pokazuje da je duh samopouzdanja u vama i vašim mladima budan i krepak i da nećete biti postidni pred onima, kojima podižete spomenik divljenja i blagodarnosti.

A vaša velika i narodna država, za koju su njeni i vaši junaci živeli i mreli, danas je stvarnost, jest snaga, o kojoj i prijatelji i protivnici govore s poštovanjem. U slobodi i u miru, ona vrši svoju misiju, skromno i postupno, dospevajući na sve strane svojim neprekidnim naporima. Tome je dokaz i ovaj železnički most, danas otvoreni, koji će još bliže vezivati ujedinjene Srem i Podrinje, već i pre Ujedinjenja dušom ujedinjene.

Završujući svoj govor Njegovu Veličanstvo Kralj diže čašu i veli:

»Pijem za zdravlje Mojih dragih Šapčana i za napredak mučeničkoga i junačkoga Šapca.«

Konac govora Nj. Vel. Kralja bio je dočekan s burnim i oduševljenim dugotrajnim poklicima: Živeo Kralj! Živeo Kraljevski dom! Živeo Jugoslavija!

Ovom prilikom Nj. Vel. Kralj odlikovao je Karadordevom zvezdom IV stepena s mačevima Šabac i selo Prnjavor.

Pretslatski dani II pokrajinskog sleta u Sarajevu

Sokolstvo Velikom Kralju

Sokolska štafeta donela je iz Sarajeva na Oplenac Zublju zahvalnosti,

gde je svečano zapaljeno Sokolsko kandilo nad grobom Nj. Vel. Kralja Petra I Velikog Oslobođioca

355 km za 17 sati i 35 minuta

U srcu naše ponosne Bosne, u šehar-Sarajevu, otpočeli su veliki i svečani sokolski dani. Zahvalno sokolsko pokolenje htelo je ponajpre da oda svoje istinsko poštovanje i duboku zahvalnost velikom našem narodnom Vladaru, koji se je s puškom u ruci borio za slobodu našeg naroda, koji je još u svojim početnim i mladenačkim danima stajao na braniku i straži podjarmljene Bosne i Hercegovine, velikom našem Kralju Oslobođiocu Petru. I tamo gde je pred dvadeset godina vrenula prva iskra oslobodilačkih borbi, gde je duboko u duši narodnoj tinjala zapretana vatra domovinske ljubavi, sevnuo je 2 ovoga meseca svetli i živi plam ljubavi i zahvalnosti čitavog našeg naroda — Zublja zahvalnosti Kralju Petru Velikom Oslobođiocu. Iz istorijskog našeg Sarajeva poneše mladi Sokoli, nošeni krilima sokolskim, u oduševljenom poletu Zublju na svetlišta naše Oplenac, da prižgu večnu luč zahvalnosti velikom Sinu našeg naroda, koji ostvari vekovni zavet narodni. »Sokolsko kandilo«, koje će večno da plamini pred pepelom Velikog Kralja, neka potseća današnja i buduća pokolenja na velike žrtve koje je Kralj-Heroj položio na oltar domovine, za spas i jedinstvo narodno. I kao što je Zublja, kojom je prižgano ovo Sokolsko kandilo, predavana od najstarijih sokolskih i nacionalnih naših boraca mladima, tako neka i ova sveta luč napunja naše naraštaje novim i uzvišenim pobudama da nastave i unapređuju veliko delo, za čije su ostvarenje položene tolike nebrojene žrtve u krvi i životima najboljih sinova našega naroda.

U svečanom ruhu Sarajevo je 2 o. m. vidno pokazivalo, da su već otpočeli veliki dani II pokrajinskog sleta. Osvetljeno i uređeno ono je najavljavalo, da otpočinju velike sokolske i narodne manifestacije u spomen istorijskih nacionalnih događaja, koje slave ove godine o Vidovdanu: 25 godišnjicu osnivanja Sokolske župe, koja je osnovana 1909, zatim početak borbe za slobodu 1914, čiju 20-godišnjicu proslavlja ove godine svojim jubilarim, II pokrajinskim sletom, a čiji se glavni dani održavaju dne 27, 28 i 29 o. m.

Na lepom sarajevskom stadionu, u prisustvu Sokolstva, vojnih i civilnih vlasti, brojnih kulturnih i nacionalnih društava te ogromnog mnoštva naroda, upaljena je 2 o. m. u 7 sati naveče kremenom na mangalu vatra, na drvima isečenim u bosanskim planinama, i to naročito s Čokovačke planine, gde je blagopočivši Kralj Petar Oslobođilac četvovao kao Petar Mrkonjić. Pored ove simbolične vatre nalazili su se mnogi stari nacionalni borci i Sokoli, među kojima braća: Vasilije Grđić, Čeda Milić, Ignac Hengster, Ilija Nikolić, Fekim Musahadić, Asimbeg Mutevelić, Stoja Kašiković, dr. Bogdan Vidović, Atanasije Sola, dr. Popović, Sunajković, dr. Vojislav Besarović i drugi. U času kada je stigao na stadion komandant armije general g. Emil Belić muzika je zasvirala marš. Sokolski prvaci pošli su tada u susret predstavniku vojske, pozdravili ga i ispratili do počasnog mesta na tribini, gde su se nalazili i ostali odličnici. Zatim je, u svečanosti i svečanosti tišini muzika zasvirala molitvu. Nakon molitve starešina župe brat dr. Voja Besarović stojići pred mikrofonom, održao je svoj sledeći govor:

GOVOR BR. DRA BESAROVIĆA

— U ovom svečanom času kada počinju veliki slatski dani, mi Sokoli smatramo za svoju najsvetiju dužnost da u znak naše sinovljeve blagodarnosti prema našem Kralju Oslobođiocu ponešemo iz istorijskog Sarajeva plamenu zublju zahvalnosti do naše sve-

tinje Topole i da ovom zubljom tamo zapalimo večnu vatru, koja će goreti nad grobnicom Velikog Kralja Oslobođioca, koji je u besprimernu napore i ogromne žrtve cele naše nacije ostvario našu zavetnu misao. On je ispunio vekovni san naših rodoljuba, oslobodio podjarmljene delove našega naroda i ujedinio ih s braćom iz slobodne Kraljevine Srbije i Crne Gore u veliko, moćnu i nedeljivu Kraljevinu Jugoslaviju.

Još pre nego što je stigao u Beograd pri prolazu iz Zeneve kroz Beč, u maju 1903 godine, dočekali smo Ga u Beču mi tadašnja školska omladina Srba, Hrvata i Slovenaca i pozdravili Ga kao prvog jugoslovenskog Kralja. On je s osmehom na licu odobrio taj naš pozdrav, jer Ga je već tada nosila ljubav u Svojim mislima i u Svoje srce. Svojom mudrom i plemenitom vladavinom, već u prvim danima kad je stupio na presto, preporodio je tada malu Kraljevinu Srbiju, osposobio je za veliku nacionalnu misiju i postao nosilac naše vere u narodnom vaskrsnuću. Svojim neumornim radom za dobro naroda On nam je u vreme mira dao najsvetliji primer kako treba vršiti svoju dužnost. Za vreme rata on najpripravnije deli sa Svojim narodom sve strahote rata. On herojski podnosi neopisivu albansku Golgotu srpskog naroda, a u najtežim časovima svojim hrabrim držanjem on održava duh u srpskoj vojsci, koja je svojim herojstvom zadivila ceo svet, ulivao joj nepokolebljivu veru u uspeh i vodio je pobjedi i slavi. Svojim besprimernim podvizima, on je stekao oreol Kralja Mučenika i neograničenu ljubav našeg naroda, koji Ga s pravom zove Kraljem Oslobođiocem jugoslovenske nacije. Njemu je ležalo na srcu oslobodenje sviju podjarmljenih krajeva, a naročito Bosne »siroćice klete«, za čije se oslobodenje borio kao Petar Mrkonjić na čelu ustaša »na Kraljini u krvavo haljini«. Zato mi danas s plamenom zubljom polazimo iz istorijskog Sarajeva da izvršimo vidan akt zahvalnosti oslobodene Bosne Kralju Oslobođiocu.

Ovu zublju zahvalnosti nose sokoli kao najdostojniji, jer su u najtežim prilikama pod neprijateljskim jarmom uvek smelo nosili sokolsku zastavu i u časovima stradanja i proganjanja našega naroda na njima se prvim iskalo neprijateljski bes i gnev. Oni su sa zanosom davali svoje živote za spas otadžbine i nama ostavili u amanet kako se umire za svoje ideale.

Braće i sestre, poklonimo se u mislima svetloj seni Velikog Kralja Oslobođioca i u znak našeg najdublje poštovanja da učitimo za jedan minut.

U ovom svečanom času posle jednog minuta ćutanja pali se zublja i u grobnjoj tišini br. dr. Besarović nastavlja svoj govor:

— U ovome svečanom času, kad smo zapalili zublju zahvalnosti, setimo se s najvećim poštovanjem i najdubljom blagodarnošću našeg Velikog Kralja Aleksandra I, koji je dokončao veliko delo svoja uzvišenog roditelja. U nepokolebljivoj vernosti i odanosti pozdravimo svoja Prvog Sokola Nj. Vel. Kralja Aleksandra I i Njegovog prvenca sina, pokrovitelja našeg sleta i Naslednika Prestola Petra s iskrenim sokolskim: Zdravo! Da živi Nj. Vel. Kralj Aleksandar II! Da živi Nj. Visočanstvo Naslednik Prestola Petar! Da živi Uzvišeni Dom Karadorđevića!

Poslednje reči starešine brata dra Besarovića iz hiljada grla bile su popraćene oduševljenim poklicima Nj. Vel. Kralju i Kraljevskom domu.

Tada je sa zapaljenom zubljom prišao starešina br. dr. Besarović podnećniku grada Sarajeva bratu dru Jevtanoviću, rekavši mu:

— Ovaj sveti oganj predajem, brate, tebi, predstavniku grada Sarajeva kao plameni simbol zahvalnosti oslobodene Bosne, tvrdo uveren da će iskra, zapaljena pre 25 godina, i sada razbuktana u ovu zublju za patriotsko Sarajevo biti večiti plamen zahvalnosti i požrtvovanja.

Primajući zublju u ruke podnećnik br. dr. Jevtanović predao ju je podbanu bratu Hadžiomeroviću ovim rečima:

— Primam u ime grada Sarajeva zublju i gord sam što će Sarajevo, grad heroja i osvetnika, i u budućnosti biti prava karika u lancu blagodarnosti i spona Bosne i Sumadije i predajem ti, brate, podbane Drinske banovine, ovu zublju večite zahvalnosti da je poneseš svetom znamenju naše prošlosti i budućnosti.

Podban brat dr. Hadžiomerović, predajući zublju dalje komandantu armije generalu Beliću, rekao je:

— Drinska banovina, srce Jugoslavije, prima ovaj sveti plamen kao zalog sjedinjene Bosne i Sumadije i predaje ga našoj slavom ovenčanoj vojsci te širinom svojih srdaca i snagom svojih mišica veže plamen ljubavi Sumadije za slobodu našeg naroda većitim plamenom slobode.

Komandant armije general Belić obraća se zatim starim Sokolima sledećim rečima:

— Odana do žrtve i verna do groba kraljevska vojska prima sveti plamen i svim žarom svoje duše, svom snagom svoje gvozdenne mišice i svom ljubavlju prema Vrhovnom zapovedniku svezemaljske sile Nj. Vel. Kralju Aleksandru predaje ga najdostojnijima među dostojnima — starim Sokolima, da ga verno nose, neguju i čuvaju.

Tim rečima general Belić predao je zublju bratu dru Bogdanu Vidoviću, koji ju tada predaje prvom trkaču štafete ovim rečima:

— Plamenom bratstva, ljubavi i jednakosti, čuvajte večnu slobodu i na krilima vašeg sokolskog leta nosite ovu zublju zahvalnosti da upalite večni oganj naše blagodarnosti Kralju Oslobođiocu, Kralju Sokolu i svima koji stvorise Jugoslaviju.

Početak štafete

Prvi trkač štafete brat Hajrudin Čurić prima zublju i otrči s njome odredni deo staze, gde je predaje drugom trkaču, drugi trećem i tako napred. Time je štafeta otpočela.

Tako su se trkači štafete Sokolske župe Sarajevo redali jedan za drugim i u trku prenosili zublju do granice svoje župe, gde su je preuzeli trkači štafete užičke i zatim kragujevačke župe.

Trkač štafete Sokolskog društva Kragujevac I poneo je zublju do spomenika izginulim Sumadincima, gde ju je prihvatio trkač štafete Sokolskog društva Kragujevac-matica, koji ju je poneo do jednog kilometra pred Topolom. Tu su zublju ponovno prihvatili sarajevski Sokoli i svečano je uneli u crkvu na Oplenac, gde je njome zapaljeno Sokolsko kandilo na grobu Kralja Petra Velikog Oslobođioca.

Svuda usput kuda su sokolski trkači štafete prenosili zublju dočekivalo je trkače mnoštvo naroda i srdačno ih pozdravljalo.

U Topoli

U samoj Topoli upriličen je najsvčaniji doček štafete. Iz čitave Sumadije slegla se masa naroda i pozdravila zublju zahvalnosti na njezinju poslednjoj tači. Kada je zublja stigla na teritorij Topole odjeknuo je prvi pučan prangije kao znak, da se trkač

štafete sa zubljom približuje meti. Drugi pucanj prangije najavio je, da je trkač štafete sa zubljom na putu prema Oplencu, a u isto vreme zazvonila su zvona s obadve topoljske crkve, stare Karadordeve i nove oplenačke zadužbine. U to čuo se i treći pucanj prangije, i u tome času bližao se sa zubljom crkvi u najvećem trku poslednji trkač štafete, brat Božo Ružička, član Sokolskog društva Sarajevo. Nepregledno mnoštvo sveta gromko je pozdravilo poslednjeg trkača, a Sokoli iz Topole i obližnjih varoši i sela postrojili su obe strane puta pozdravili su zublju trokratnim sokolskim pozdravom Zdravo!

Ispred crkve u to vreme nalazio se izaslanik Nj. Vel. Kralja pukovnik g. Jovan Pavlović, upravnik imanja na Oplencu kapetan Janković te članovi uprave Saveza SKJ na čelu s potstarešinom bratom Ganglom, članovi uprave župe Sarajevo, starišine župa čijim je teritorijem zublja bila pronašena, starišine velikog broja sokolskih društava s članovima, mnogi narodni poslanici sa sekretarom Narodne skupštine br. Gavrom Miloševićem, mnoge ugledne ličnosti iz Beograda, Kragujevca, Aranđelovca, Mladenovca i drugih mesta. Kad je poslednji trkač štafete sa zubljom stigao pred stepenište oplenačke crkve zublju je primio član Sokolskog društva iz Sarajeva brat Azman, koji ju je predao načelniku Saveza SKJ bratu Ambrožiću, a ovaj potstarešini Saveza bratu Ganglu. Brat Gangl primio je zublju i poljubio je te ju predao starosti Sokolske župe Sarajevo bratu Besaroviću, da ju unese u crkvu. Predajući zublju bratu Besaroviću brat Gangl je rekao:

— Primi, brate, ovu zublju kao znak zahvalnosti našega Sokolstva, da se njena svetlost prenese na kandidilo iznad groba velikog Kralja Oslobođioca, koja će svetlost vekovima da sjaja kao vidan dokaz naše duboke zahvalnosti.

Tada su starišinstvo Saveza i župa te veliki broj gostiju pripalili sveće na plamenu zublje. U tom času, uz zvonjenje zvona, pucanj prangije i klicanje naroda starišina br. Besarović uzeo je zublju i ponio ju u crkvu. Sa zapaljenom svećom od zublje br. dr. Besarović prišao je grobu Kralja Petra i pripalio veliko kandidilo nad velikom mramornom pločom pod kojom počiva Nj. Vel. Kralj Petar I Veliki Oslobođilac. Pripalivši kandidilo brat Besarović je rekao:

— Pripaljujem kandidilo zahvalnosti, koje će uvek svojom svetlošću pokazivati, da u našim srećama i u našim dušama postoji velika zahvalnost za Tvoja dela, Veliki Kralju, koji si učinio sve, da stvorimo veliku Jugoslaviju. Neka Ti je slava i večna hvala!

Zatim je starišina Sokolske župe Mostar brat Čeda Milić pripalio kandidilo iznad groba Vožda Karadorde, zavetujući se, da će Sokolstvo uvek raditi za dobro sela i naroda.

Posle ovoga sveštenici su očitili molitve i održali kratak pomen. Nakon pomena održao je pred crkvom govor brat Gangl, koji je rekao:

GOVOR BRATA GANGLA

— U ime Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije meni je, braćo, vrlo drago što mogu da vam zahvalim na ovoj lepoj manifestaciji ljubavi i zahvalnosti Velikom Kralju Oslobođiocu. Srećan sam što vas vidim u ovom velebnom hramu, gde ste došli da se poklonite senj Velikog Kralja. Iz akta ove svečanosti vidite u kolikoj meri izbijala vaša duh i vaše srce. Istorisko Sarajevo juče je učinilo veliko delo. Upaljeno zablju braća Sokoli preneli su do ovog svetog mesta, do ovog velebnog hrama, da se iz njega uževe večno kandidilo iznad grobova Vožda Karadorde i Velikog Kralja Petra Oslobođioca. Ja braćo iz Sarajeva zahvaljujem za sve njihove napore i dela. Ovo kandidilo koje smo danas uzgali večno će sijati kao velika zahvalnost jugoslovenskih Sokola našem Velikom Kralju Oslobođiocu. Dolazeci ovamo da neumrlom Kralju odamo dužno poštovanje i da na Njegovom grobu otvorimo naše srce, zavetujemo se da ovaj plemen koji smo preneli iz istorijskog Sarajeva bude znak velike vernosti našem Kralju i veštice zahvalnosti Oslobođiocu robovanog naroda. Pozivamo vas, braćo, da još jednom odamo počast senj Velikog Kralja i uskliknimo Slava Mu!

Govor brata Gangla popraćen je od svih prisutnih trokratnim Slava! U tom času brat Gangl prišao je starišini brata Besaroviću i s njim se izljubio.

Tada je uzeo reč starišina brat dr. Besarović, koji u svom govoru ističe značaj današnjeg dana kao i motiv, koji je vodio sarajevsko Sokolstvo da na ovaj način izrazi svoju zahvalnost Velikom Kralju Oslobođiocu. Svoj govor brat dr. Besarović završio je sledećim rečima:

— Mi smo izvršili svoju dužnost prema čoveku koji nas je oslobodio i ujedinio. Neka ovo kandidilo koje smo maločas upalili bude večita opomena potomstvu kako se žrtvuje za slavu i veličinu otadžbine. Neka je slava Voždu Karadordu i Kralju Petru Oslobođiocu i neka živi Kralj Aleksandar I dostojan Njihov sledbenik.

Poslednje reči starišine brata dra Besarovića okupljeni narod prihvatio je i popratio oduševljenim poklicima.

Zatim je govorio sekretar Narodne skupštine narodni poslanik i starišina Sokolske župe Cetinje brat Gavra Milošević, koji je zanosnim rečima pozdravio sreću i veliku zamisao Sokola, podvukavši veliku i istorijsku ulogu Kralja Petra za naše narodno oslobodenje i ujedinjenje.

Na koncu govorio je još starišina Sokolskog društva Topola br. Nedić, koji se zavetovao u ime Sokola iz Topole, da će kao zenicu oka čuvati svetinju Sokolstva — večno upaljeno Sokolsko kandidilo — da se nikada ne ugasi. Pri koncu svoga govora brat Nedić poljubio se je s bratom dr. Besarovićem.

Predaja povelje izaslaniku Nj. Vel. Kralja

Pri koncu ove značajne i lepe svečanosti obratio se je starišina br. dr. Besarović izaslaniku Nj. Vel. Kralja pukovniku g. Pavloviću, moleći ga da bude tumačem pred Nj. Vel. Kraljem najdubljih osećaja celokupnog Sokolstva na ukazanoj pažnji. Tom prilikom br. dr. Besarović ujedno je predao za Nj. Vel. Kralja spomen-povelju, koju je izradio akad. slikar g. Hadži Damjanović, čiji je tekst ispisanim slovima iz Miroslavljevog evanđelja. Tekst ove povelje glasi:

«Sletski odbor pokrajinskog sleta u Sarajevu u ime sedam sokolskih župa: Sarajevo, Mostara, Banje Luke, Tuzle, Cetinja, Užica i Kragujevca, najizrazitijih nacionalnih predstavnika naroda i do nedavno razdijeljenih pet istorijskih pokrajina, pozdravlja svog uzvišenog Kralja, viteza Aleksandra I, koji na čelu belih Orlova stvorio nedejivu Jugoslaviju, ostvari petvekovni san svih rodoljuba Slovenskog Juga i ispuni zavetnu sokolsku mšao. U času kad stiče zublja zahvalnosti iz istorijskog Sarajeva u Topolu i Oplencu, našu nacionalnu svetinju, da se pokloni svetim senima besmrtnog Karadorde i velikog Kralja Oslobođioca i simbolički iskaze blagodarnost oslobođenog naroda, Sokoli se zaklinju svome Kralju Sokolu, da će do poslednje kapi krvi braniti krvlju stečenu i mudro vodu Kraljevine Jugoslavije i narodno jedinstvo. Da živi Nj. Vel. Kralj Aleksandar I Karadordević! Da živi starišina Sokola Prestolonaslednik Petar, pokrovitelj sleta! Da živi slavni dom Karadordevića! Da živi napredna i moćna Jugoslavija! Zdravo! U Sarajevu, 3 juna 1934 godine.»

Br. dr. Besarović umolio je ujedno pukovnika g. Pavlovića da predoči Nj. Vel. Kralju želje Sokolstva i naroda, da se Sarajevo pouzdano nada, da će u velikim sletskim danima imati sreću da na sletu pozdravi Nj. Vel. Kralja. Pukovnik g. Pavlović primivši povelju zahvalio se Sokolima u ime Nj. Vel. Kralja, odajući jim puno priznanje te pozdravivši ih uskliknuo je: «Da živi Njegovo Vel. Kralj Aleksandar!», što su prisutni burno prihvatili.

Nakon ove svečanosti Sokoli iz Sarajeva i iz ostalih mesta pošli su u Topolu do spomenika izginulih Topolčana, gde su održali kratak pomen i gde su Sokoli Sarajeva u ime grada položili venac. Time je ova velika i istorijska sokolska manifestacija bila završena.

Ova sokolska štafeta od Sarajeva do Oplence iznosila je 355 km, koji je put protrčalo 1720 Sokola u vremenu od 17 sati i 35 minuta. Ova štafeta je prema tome do sada jedna od najvećih u istoriji Evrope.

Dan srednjoškolske omladine

Odličan uspeh prvog pretsletskog dana

Prvi pretsletski dan II pokrajinskog sleta u Sarajevu održan je dne 3 o. m. Ovaj slet srednjoškolske omladine počeo je već 2 o. m., kada su na sletištu toga dana ujutro održana takmičenja, koja su vrlo lepo uspešna i u kojima je takmičilo 10 vrsta učenika i 4 vrste učenica.

Posle podne toga dana održane su na sletištu probe učenika i učenica za sutrašnji njihov nastup, a osim toga uveče u 7 sati protrčala je sa sletišta sokolska štafeta, koja je ponela zublju zahvalnosti na grob Kralja Petra Velikog Oslobođioca na Oplencu, o čemu smo izvestili na drugom mestu.

Naveče održana je u prostorijama Sokolskog društva Sarajevo svečana akademija, na kojoj su učestvovali sarajevske i ostale škole. Akademija je uspešna u svakom pogledu.

Manifestaciona povorka omladine

Sutradan ujutro priredena je manifestaciona povorka srednjoškolske omladine, koja je obišla grad. Povorka se formirala na sletištu i zatim je predvođena sokolskom glazbom prošla manifestujući u najlepšem redu glavnim ulicama grada, oduševljeno pozdravljana. U povorci je stupao sokolski podmladak iz Bijeljine, Stoca, Brečkog, zatim glazba »Gajretas«, za kojom pak

daci iz Slavenskog Broda, Cetinja, Dervente, Čačka, Kragujevca, Mostara, Plevlja, Užica, Požege, Skoplja, Trebinja, Valjeva, Vareša, Zaječara, Zenice i iz ostalih mesta, kao i daci sarajevskih škola, te Sokoli.

Kad je povorka stigla pred bansku palatu, pozdravio ju je s balkona u ime odsutnog bana podban brat dr. Hadžiomerović ovim govorom:

— U odsustvu bana ja vas najsrdačnije pozdravljam sa sokolskim Zdravo. Ujedno vam najsrdačnije čestitam ovu veliku sokolsku slavu. Ja se osobito veselim i meni je naročito milo, što, evo, vidim da je sokolska ideja uhvatila duboki koren među vama, srednjoškolskom omladinom. Vi treba da pod sokolskom zastavom okupite sve ono što voli ovu zemlju, što voli ovaj narod, tako da Soko bude pravo stecište celokupne naše nacionalne omladine. Vi, braćo i sestre, imate zato apsolutno sve da preduzmete. Starišina Sokola Nj. Vis. Prestolonaslednik Petar soko je od sokola, praukun velikog Vožda Karadorde, unuk blaženopochivšeg Kralja Petra Velikog Oslobođioca i pod komandom Njegovog Uzvišenog Oca našeg viteškog Vladara, junaka i državnika Nj. Vel. Kralja Aleksandra Prvog naša je slavom ovenčana vojska udarila najčvršće i najsolidnije temelje ovoj našoj velikoj narodnoj zgradi, ovoj našoj velikoj nacionalnoj državi, moćnoj nam Jugoslaviji. Pred vama su, draga braćo i sestre, mnogi i mnogi svetli primeri iz naše prošlosti kako treba, kako valja služiti svome Kralju i svojoj otadžbini. A na takve svetle primere nailazite vrlo mnogo i u nedavnoj prošlosti.

Čvrsto verujući da ćete vi, omladino i uzdanico naša, u svome nacionalnom radu udariti istim stazama i krenuti s istim elanom kao što je to predratna omladina činila i radila, boreći se za oslobodenje našeg naroda, ja vam u to ime kličem: Samo napred, pravo!

Govor podbana br. dra Hadžiomerovića bio je na koncu burno popraćen

ovacijama Nj. Vel. Kralju, Kraljevskom domu i Jugoslaviji.

Nato je povorka krenula ostalim ulicama, za celo vreme oduševljeno pozdravljena od gustog špalira građanstva, i kada je stigla pred Gradsku većnicu pozdravio ju je s balkona potpukovnik g. Ristić, nakon čijeg su govora ponovno priredene oduševljene ovacije Nj. Vel. Kralju, Kraljevskom Domu, Jugoslaviji i Sokolstvu. Tu se je povorka nakon toga razila.

Popodnevni javni nastup

Posle podne u 16 sati održana je na sletištu javna vežba, koja je u svim tačkama polučila vanredan uspeh. Najpre je bio mimohod svijiu učenika, a zatim su izvedene proste vežbe I i II razreda učenika, proste vežbe I razreda učenica, posebni nastup učenika gimnazije Broda na Savi, proste vežbe učenica II i III raz., vežbe s palicama učenika III raz., vežbe na spravama i igre učenika i učenica, posebni nastup građanske škole Vareš, proste vežbe učenika viših razreda, proste vežbe učenika viših razreda te na koncu posebni nastup učenika Velike Medrese iz Skoplja.

Sve tačke rasporeda bile su vrlo dobro izvedene, a mnoge od njih i odlično, pa su gledaoci pri svakoj tačci nagradili učenike i učenice oduševljenim pljeskom.

Ovoj prvog sletskoj priredbi prisustvovali su predstavnici civilnih i vojnih vlasti te brojno Sokolstvo s članovima sletskog odbora na čelu sa starišinom br. drom Besarovićem.

Treba naročito podvući, da su i nastavnici kao i sami daci pokazali veliku ljubav i poštivost u svome nastojanju za ovaj svoj odličan nastup, s kojim su tako uspešno otpočele pretsletske priredbe II pokrajinskog sleta u Sarajevu.

Što se pak tiče organizacije oko ovoga sleta i njegovih priredaba ona se provodi uzorno, s velikim poštivanjem, ljubavlju i samodisciplinom. Da će pak sve priredbe u okviru II pokrajinskog sleta u Sarajevu odlično uspeti, jamči nam za to sletsko vodstvo, koje se nalazi u rukama naših starih i iskusnih sokolskih prvaka-radenika.

Sokolske marke

II pokrajinskog sleta u Sarajevu

Ministarstvo saobraćaja izdalo je prilikom održanja II pokrajinskog sleta SKJ u Sarajevu 1934 god. naročite sokolske marke kao uspomenu na važan događaj u razvoju Sokolstva u ovim krajevima. Poštanske marke izdane su po nacrtu poznatog akademskog slikara Pere Šaina za tri vrednosti, to:

Za nominalnu vrednost Din 0.75 s viškom od Din 0.25.

Za nominalnu vrednost Din 1.50 s viškom od Din 0.50.

Za nominalnu vrednost Din 1.75 s viškom od Din 0.25.

Marke su izradene u jako ukusnim bojama, te su već u prometu. Stoga treba da se svaki Soko i rodoljub poslužuje s ovim markama, koje se upotrebljavaju:

za ukupnu vrednost Din 1.— (marke zelene boje) za dopisnice i karte u tuzemstvu;

za ukupnu vrednost Din 2.— (marke crvene boje) za pisma u tuzemstvu, za ukupnu vrednost Din 2.— (marke smeđe boje) za dopisnice i karte u inostranstvu, a za ostala pisma i pošiljke upotrebljavaju se u kombinacijama gornjih vrednosti prema potrebi.

Marke predstavljaju osim lepe uspomena na slet za svakog posetnika, osobitu vrednost za filateliste, koja je potencirana s tim, da će naročiti poštanski ured na sletištu, koji je otvoren samo radi sleta, poništavati marke na kartama i pismima s posebno izrađenim žigom II pokrajinskog sleta u Sarajevu, i to u crvenoj boji.

Svaki Soko i rodoljub treba da se za vreme sleta poslužuje samo sa sletskim markama, koje treba da ima svaki poštanski ured.

Besplatno posećivanje Zemaljskog muzeja u Sarajevu za učesnike sleta

G. Ministar Prosvete pod br. 16378 od 26 maja 1934 odlučio je: da se učesnici II pokrajinskog sleta u Sarajevu oslobode od plaćanja ulaznica za posetu Zemaljskog muzeja u Sarajevu u dane 9, 10, 11 i 12, 16, 17, 18 i 19 te 27, 28, 29, 30 i 31 juna ove godine.

Pretsletski dani pokrajinskog sleta u Zagrebu

Krasan nastup srednjoškolske omladine

Prva priredba u okviru pokrajinskog sleta u Zagrebu, nastup srednjoškolske omladine, vanredno je uspešna i oduševila brojne tisuće gledalaca — Odličan aranžman priredbe

Danom 3 o. m. otpočeli su u Zagrebu pretsletski dani velikog pokrajinskog sleta, čiji je uspešan uvod bio krasan nastup srednjoškolske omladine. Po prvi put toga dana imponentni sokolski stadion napunilo je veliko mnoštvo gledalaca, kojih je bilo oko 10.000 i uzavreo je životom naše nadobudne srednjoškolske omladine, koja je na njemu prva izvela svoj zaista u svakom pogledu krasno uspešni nastup. Prema toj obilnoj poseti moglo se je prosuditi, kako ogroman interes vlada među zagrebačkim građanstvom za pretsletojeće velike sokolske dane u Zagrebu.

Već od ranog popodneva kretale su se velike mase sveta prema stadionu. Tramvajima, automobilima i peške hitalo je to mnoštvo da što pre dođe na stadion i zauzme što lepše mesto. Pred blagajnama stadiona vrvelo je kao u košnici. Ipak i sav promet kao i poslovanje na samim blagajnama, redakcijska služba i ostalo — sve je to uzorno funkcionisalo i odavalo savršen i disciplinovan red, koji nije bio narušen ni najmanjim incidentom. Po svemu se je videlo, da je aranžman priredbe u rukama odličnog i iskusnog vodstva.

Iako je nastup imao da počne tek u 16 sati, ipak davno pre toga sata ogroman broj gledalaca zaposao je svoja mesta na velikim prostranim i udob-

nim tribinama, kao također na prostoru za stajanje. Naročito je lepu sliku pružala glavna, zapadna tribina, koja je bila skoro prepuna. Velikim delom tu su bili roditelji naše omladine, koji su nestrpljivo čekali na početak nastupa, da vide svoju decu.

Uokolo pak celog vežbališta na prostoru za stajanje zaredali su se vojnici zagrebačkog garnizona.

Kako se je međutim približavao sat samog nastupa to su i sve lože na glavnoj tribini bile upravo dupkom pune, u kojima su zauzeli svoja mesta predstavnici civilnih i vojnih vlasti, članovi uprave Saveza SKJ i sletskog odbora te ostali brojni odličnici. Među ovima su bili zapaženi: pomoćnik odsutnog bana Savske banovine dr. Stevan Hadži, zastupnik ministra vojske i mornarice general Petar Pešić, zastupnik komandanta IV armijske oblasti general Jaša Damjanović, komandant Savske divizijske oblasti general Mihajlo Bodi, zastupnik ministra prosvete inspektor prosvetnog odeljenja Kr. banske uprave Savske banovine dr. Ivan Kasumović, u zastupstvu gradskog načelnika podnačelnik Jakov Pavlina u sokolskoj odori, potstarešina Saveza SKJ br. Laeko Križ, zatim od članova sletskog odbora njegov pretsednik starišina župe br. dr. Oto Gavrančić, načelnik župe br. dr. Alfred Pihler, župski tajnik br. Srećko Džamonja,

gradski senator br. Dane Šarić, br. Milan Jurišević, br. Vlado Veselić i ostali članovi sletskog odbora, kao i mnoga druga braća i sestre. Nadalje bili su prisutni ravnatelji i nastavnici svih zagrebačkih srednjih škola.

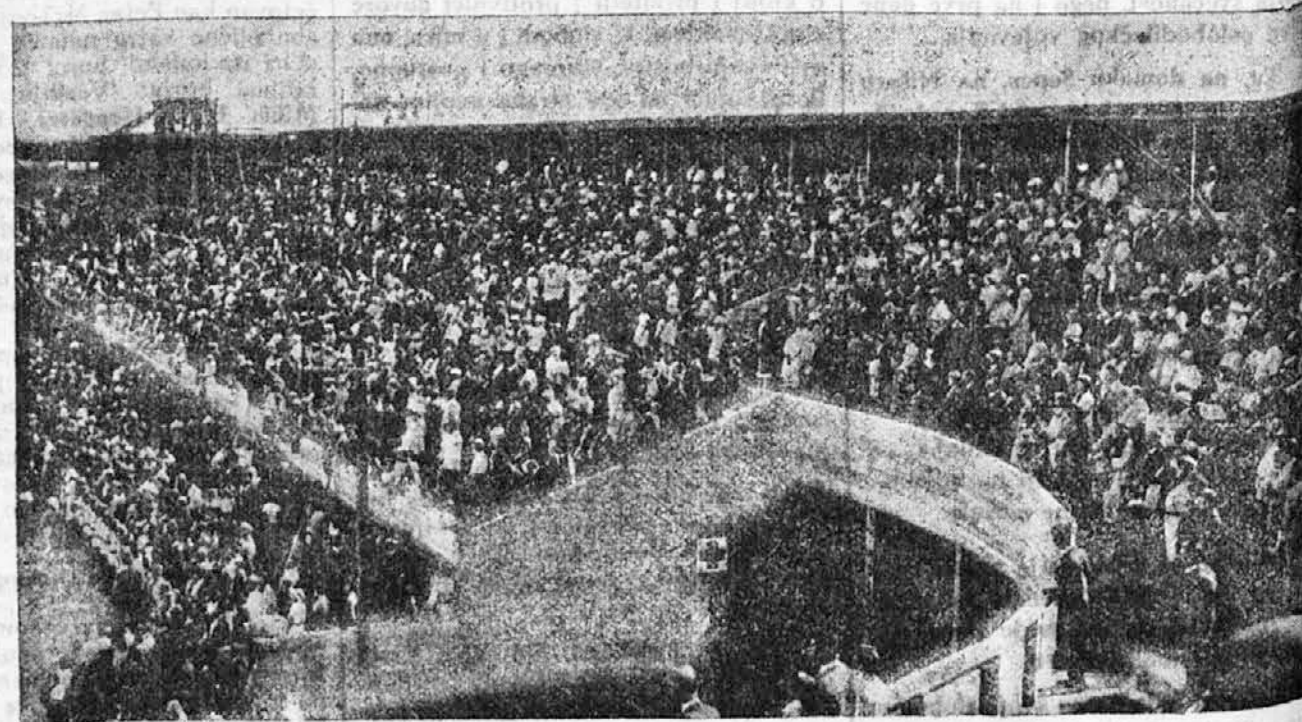
Na samom vežbalištu međutim bilo je za nastup već sve spremno, a također i u samoj ambulanti, koja se nalazi odmah do glavnog ulaza držana je permanentna sanitetska služba, koju je vršila Samarićanska zajednica Crvenog krsta. Ambulanta se sastoji od tri sobe, od kojih je jedna za pregled i prvu pomoć, druga sa ležajima za muške a treća za ženske.

Iza stadiona pak, u svlačionicama i na sabiralištima bilo je osobito živo i veselo. Omladina obojega spola u vedrom mladenačkom raspoloženju nestrpljivo je očekivala svoj nastup, slušajući svoje vredne nastavnike, koji su bili okupljeni njihovim uređivanjem i svrstavanjem. Sve je bilo spremno i čekalo se samo na znak sa zapovedničkog mostića s protivne glavne tribine.

Početak nastupa

Tačno u 16 sati megafoni na istočnoj tribini razneli su stadionom zvukove glazbenog marša, pod kojim su umarširali na vežbalište u širokim ko-

(Nastavak na str. 4)

Pogled na deo prepune glavne tribine na početku nastupa za vreme sviranja himne

† Brat dr. Jindřich Vanjiček

U nedelju dne 3 o. m. naveče umro je u Pragu brat dr. Jindřich Vanjiček, bivši mnogogodišnji načelnik Českoslovačke obce sokolske i Saveza slovenskog Sokolstva.

Odmah na prvu vest o smrti brata dra Vanjička, koju je primio Savez SKJ, otposlao je Českoslovačkoj obci sokolskoj u Prag sažalni telegram, u kome Savez SKJ u ime čitavog jugoslovenskog Sokolstva izražuje svoje najdublje bratsko saučesće nad bolnim udarcem, koji je smrću brata dra Vanjička zadesio bratsko českoslovačko Sokolstvo.

Nadalje je Savez SKJ odredio da ga na sprovodu u Pragu zastupaju savezni načelnik br. Miroslav Ambrožič i savezna načelnica s. Elza Skalarjeva, koji će u ime jugoslovenskog Sokolstva na odar velikog pokojnika položiti venac.

Otišao je sokolski voda.

Njegovom smrću gubi ne samo českoslovačko već čitavo slovensko Sokolstvo jednoga od prvih sokolskih velikana, četvrtoga pored velikana Tirša, Fignera i Šajnera.

Vanjiček bio je sokolski bard. U njemu su bile inkorporirane sve najviše odlike, koje mogu da rese jednog čoveka, i fizičke i moralne. Pročelnost duha, inteligencija, neiscrpana energija, nepokolebiva odlučnost, tvrda volja, čeličan značaj, radinost, temeljita erudicija, svestranost sokolskog znanja i vaspitanja — sve što je bilo potrebno da bude neboriv autoritet i voda. U odlikama pak fizičkim on nimalo ne zaostaje za onima prvim: izvrstan vežbač, takmičarski prvak, odličan plivač, veslač, strelac, jahač, mačevalac i drugo. Nadalje prvorazredan vaspitač s dubokim psihološkim poznavanjem svojih pitomaca, organizator, voda međunarodnih takmičenja, veličanstvenih svesokolskih sletova i t. d. Ipak kraj svih tih izvanrednih odlika, vrlina i sposobnosti, kojima je mogao da se uspe i do najviših položaja u svojoj slobodnoj otadžbini — on ostaje skroman i tih, i skoro nečujan u svome velikom radu, i šutljiv o svojim silnim uspesima. Bio je Soko. I jedino mesto gde se je osećao svojim, još od ranih svojih mladenačkih godina, mesto gde se je osećao srećnim i zadovoljnim, to je bila sokolska vežbaonica — Soko. I Sokolu je on dao sve što je imao najvrednijega i najlepšega, njemu je on posvetio sav svoj radni i dugi životni vek, svega sebe.

Za bratsko českoslovačko Sokolstvo br. dr. Vanjiček označuje pravu epohu, u kojoj je ono došlo do svog bujnog razvoja, napretka i cvetanja. Bili su to plodovi sokolskog rada načelnika, vode brata dra Jindřicha Vanjička.

Baš svojim sokolskim radom on je uvelike zadužio svoju otadžbinu. Vaspitajući tolike mlade generacije u sokolskom duhu po velikim načelima Tirševim, on je tako ujedno i pomogao udaranju čvrstih temelja slobode svoga naroda i svoje otadžbine, jer njegovi pitomci bili su oni, koji su kao legionari iskupljivali na bojnim poljanama slobodu svoga naroda. A po oslobođenju on kao načelnik, sokolski voda, podržava sa svojim Sokolima red i mir u narodnoj državi i radi na udaranju čvrstih temelja narodne vojske, za koju kao stručnjak izrađuje osnovu njenog vaspitanja fizičkog i moralnog, pored toga što saraduje i na stvaranju vojne terminologije i ostaloga. Prirodno je stoga što su smrću brata dra Vanjička i Sokolstvo i českoslovački narod izgubili jednog od svojih najodličnijih sinova, a sve slovensko sokolsko bratstvo zajedno svog idealnog brata, načelnika i vodu, čiji će svetli lik ostati u sokolskim srcima trajan i legendaran i biti uzorom sokolskim pokolenjima.

Brat dr. Vanjiček rodio se 1. januara 1862. godine kao sin čuvara kraljevskog grada na Hradčanima, Ignjata Vanjička. Bio je 11. dete. Svoje detinjstvo doba proveo je na Hradčanima. Svršivši s odličnim uspehom osnovnu školu, pošao je u gimnaziju, gde je imao osobito za gimnastiku izvrsne učitelje, i to dra Karla Švarca i Čenjeka Holasa, koji su uzgojili čitave generacije kasnijih sokolskih vođa. Pod Hradčanima delovao je u ono vreme Malostranski Sokol, čiji je rad malog Jindra posmatrao vrlo često. U sokolske redove međutim stupio je u svojoj 17. godini; godinu dana pred maturo.

Već nakon prve godine pokazao je br. Vanjiček vanredne uspehe u Sokolu tako, da ga je na javnom nastupu Smihovskog Sokola pohvalio i sam Tirš. Međutim mladom Vanjičku nije bila dovoljna telovežba kako se ona gajila u ono doba; on se je naime

počeo još da bavi i mačevanjem, veslanjem i tenisom, a da radi toga nije zanemario redovni sokolski rad u vežbaonici. Kao jednu malu ilustraciju njegovog značaja vredno je spomenuti, da je 1881. godine mogao da o društvenom trošku učestvuje na sletu u Železnom Brodu, ali nije pošao, odrekavši se određenih mu putnih troškova u korist fonda za podizanje nove zgrade Narodnog djivača, koje je upravo te godine bio uništen požar.

Njegove velike odlike i sposobnosti ubrzo su se ispoljile i on rapidno zauzima sve veće karike u sokolskom radu. Tako za vreme prvog svesokolskog sleta 1882. već postaje društveni prednjak, nakon dve godine podnačelnik, a 1888. i društvenim načelnikom. Srednjočeska župa, koja je u to doba osim društava Prag III, Bubeneč i Dejvice obuhvatala i sva sokolska društva srednje Češke, imala je naročitu funkciju župskog inspektora, na koje je mesto 1888. biran br. Vanjiček. Radi svoje velike radinosti i odličnih sposobnosti biran je 1889. ponovno na oba pre pomenuta mesta. Iste ove godine održavala su se u Parizu međunarodna takmičenja, kojima su učestvovali i Česi s tri vrste, koje je vodio i uvećao br. Vanjiček. Da je bio odličan i kao vežbač vidi se po tome, što je tada na župskim izbornim takmičenjima postigao drugo mesto sa 17 tačaka, dok je prvo postigao tadanji najbolji sokolski vežbač i takmičarski prvak br. A. Trefni s 23 tačke. Na pomenuta takmičenja u Parizu od tri pomenute vrste jednu je vodio br. Vanjiček. Uspeh českih sokolskih takmičara na tim takmičenjima u Parizu bio je vanredan, jer su Česi bili osvojili prva tri

mesta, dok su Belgijanci zauzeli četvrto.

Postignutim uspesima na ovim takmičenjima br. Vanjiček bio je silno oduševljen, kao i samim prijemom, koji su tada Francuzi bili priredili českim takmičarima. Tu na ovim takmičenjima br. Vanjiček imao je prilike da dođe u doticaj s najpoznatijim vodama i prvacima gimnastičkog sveta, sklopivši tako s mnogima od njih trajne i po Sokolstvo korisne veze. O tome je on pisao u »Sokolu« godine 1890, izveštavajući svoje utiske o tim međunarodnim pariškim takmičenjima, koje je i kritički osvetlio. Ovo prvo učestvovanje českih Sokolstva na međunarodnim takmičenjima bilo je od velikog značaja, jer je Sokolstvo time bilo prvi put predstavljeno međunarodnom gimnastičkom svetu, u kome je ono odmah zauzelo jedno od najodličnijih mesta.

Godine 1889. bio je izabran brat Vanjiček za načelnika Srednjočeske župe, čime je ujedno automatski došao u tehnički odbor COS. Na sednici tehničkog odbora, koje je još vodio, iako bolesni, načelnik COS brat dr. Čížek, mladi br. dr. Vanjiček zagovarao uverljivo svoje nove smerove i načine sokolskog rada tako, da time svracha na sebe opću pozornost.

Nakon smrti načelnika COS brata dra Čížeka godine 1889, načelničko mesto u COS ostalo je vakantno, jer se je tek godine 1892. imao da bira novi načelnik. Pitanje izbora novog načelnika bilo je međutim važnije, što je bio na redu i drugi svesokolski slet, ali među starijim tehničarima nije bilo nijednoga, koji bi se osećao dovoljno spremnim za to mesto, pa se

gledalo da bi za načelnika COS došao jedan od mladih. Za to vreme međutim br. Vanjiček sve više se usavršavao u sokolskom radu, postizavajući uvek nove uspehe. Tako je godine 1890. po prvi put kao župski načelnik vodio župski slet u Beroumu, koji je odlično uspeo. Za njegov rad, sokolsko društvo u Beroumu izabralo ga je svojim počasnim članom, jer je br. Vanjiček, pored ostalih dužnosti koje je imao, stalno i tamo dolazio i pripremao vežbače za pomenuti župski slet. Kada se je Srednjočeska sokolska župa podelila na dve župe, na Podbelogorsku i na Srednjočesku, br. Vanjiček tad nije bio izabran načelnikom u nijednoj od tih župa, tako da je držao samo načelničko mesto u Smihovskom Sokolu i člana tehničkog odbora COS, pripremajući se tako još intenzivnije za načelnika COS. Prigodom drugog svesokolskog sleta vidimo br. Vanjička gde već vrši više dužnosti: člana tehničkog odbora COS, koji vodi mnoga odeljenja, zatim društvenog načelnika, koji vodi svoje društvo na takmičenjima u nižim i višim odeljenjima, te i kao samog takmičara u višim odeljenjima pod vodstvom br. Trefnog. To takmičenje bilo je ujedno i njegovo poslednje takmičenje, jer su mu bile poverene i još nove dužnosti. Praški Sokol naime bio je ostao već duže vremena bez svoga načelnika, te pošto su braća Reger i Homola otklonili da preuzmu tu dužnost, to je na izvanrednoj društvenoj skupštini dne 9. novembra 1891. na predlog staroste br. dra Šajnera, bio izabran za načelnika Praškog Sokola br. dr. Jindřich Vanjiček. Time je ujedno br. Vanjiček bio prinuđen da

napusti mesto načelnika u svom Smihovskom društvu, u kome je delovao punih 12 godina. Načelnništvo Smihovskog Sokola preuzeo je tada br. Trefni. Kada je međutim naredne 1892. godine održana glavna skupština COS, na kojoj je imao da bude biran i njen načelnik, izbor je tada pao na br. dra Vanjička, kome je tada bilo tek 30 godina. Kao novi načelnik COS vodi on tada sa starostom br. drom Podlipnim sokolsku ekspediciju u Nansi.

Godine 1893. održavao se je u Češkim Budjejevicama, koje su bile prilično nacionalno mlake i s velikim brojem nemačkoj življa, župski slet. Budjejevice su u to vreme bile još pod jakim dojmovima turnerskog sleta, koji je tu bio održan pred godinu dana. U ovakvim prilikama trebalo je naravno da novi načelnik COS pokaže svoje sposobnosti, kojima je trebao da zagaruje uspeh sokolskog sleta. Stvarno, to je bila za novog i mladog načelnika ozbiljna kušnja. Ali se brat Vanjiček nije nimalo pokolebao. On je vrlo dobro znao, da na tome sletu, želi li Sokolstvo da se afirmiše, da treba pokazati svoju vrednost i snagu. Stoga pored intenzivnog i svestranog sokolskog rada u duhu novih smerova, koje je zagovarao, on uvodi i još druge reforme, od kojih kao ponajglavniju uvadanje jedinstvenog vežbačkog odelja, i to plave hlače i belu majicu, što i danas Sokolstvo nosi, dok su pre toga vežbači nastupali pri vežbanju odeveni najrazličitije. Uvadanje jedinstvenog vežbačkog odelja nije bilo tako lako i jednostavno provesti, ali tu je br. Vanjiček bio, kao i posvuda u radu, dosledan i energičan. Tako su vežbači na sletu u Budjejevicama nastupili jedinstveno odeveni. Nastupilo ih je bilo 1400. Uspeh pak samog sleta bio je vanredan te je zasenio i onaj turnerski. Odmah se je po svemu videlo, da je na vodstvu češkog Sokolstva mlada, sposobna i energična sila, koja u sokolske redove unosi novi i sveži duh i polet. To je sve mladom načelniku COS silno dizalo njegov autoritet, a Sokolstvo samo postajalo je narodnom životu sve to uvaženi faktor. Kada se je 1895. imala u Pragu da održi českoslovačka etnografska izložba, koja je trebala da bude ujedno i velika nacionalna manifestacija, bilo je i Sokolstvo pozvano da svojim sletom uveća značaj ove svečanosti.

Svoje velike sposobnosti i organizatorski talenat pokazao je br. Vanjiček istom na trećem svesokolskom sletu, koji je održan na Letni. Na tom sletu učestvovalo je tada u povorci ulicama Praga 7366 članova u odori, a na vežbalištu njih 4271 te 700 naraštajaca. Da bi se što dublje upoznao s telesnim vaspitanjem, polazi on te iste godine, nakon što je dobio iznimno odobrenje od francuskog ministarstva vojnog, na dvomesečni tečaj za oficire u čuvnu vojnu školu u Zoaoviju. Otuda vratio se je br. Vanjiček obogaćen mnogim novim znanjem, a doneo je i mnogo novina u vežbanju, kao vežbe s dugim i kratkim štapovima, nov način i novu metodu mačevanja i t. d. Kako se je pak nakon trećeg svesokolskog sleta sve to više pojavljivalo pitanje vežbanja i ženskih odeljenja, on to otvoreno zagovara, ali odlučno se protiv osnivanja isključivo samostalnih ženskih društava. I da bi pomogao i omogućio osnivanje tih ženskih odeljenja na priređuje prednjačke tečajeve za članice, da bi se ove potpuno usposobile za vodenje ženskih kategorija. Time on je ujedno doprineo osnivanju ženskih prednjačkih zborova, kao i tome da su oni u COS, koliko u njoj samoj toliko i u svim njenim jedinicama, jedno zasebno telo.

Rad međutim u Sokolstvu bio ga je posve apsorbirao, da je žrtvovao i propustio mnogo svoga ličnoga. Bilo je to tako i s njegovim studijama, koje je trebao da još završi. Ipak ovo otklanjenje završavanja studija nije uticalo i na njegov uspeh u naukama, koje je 1898. godine, dakle u svojoj 36. godini, završio s vrlo dobrim uspehom, promovirajući za doktora prava. Nakon položenog doktorata stupa on u advokatsku kancelariju dra Novotnog, a kasnije kod dra Novaka. I u svome staleškom zvanju br. dr. Vanjiček osobito se istakao i pokazao u radu odličnim i samostalnim. Međutim od Sokolstva ipak nimalo ne pušta; po danu vrši svoje zvanje a večeri posvećuje svome Sokolstvu.

Godine pak 1896. došlo je u Sokolstvu do značajnih promena. Tada su se naime ujedinile COS i Moravska obec sokolska sa Donjoaustrijskom sokolskom župom u Savez češkog Sokolstva, koji se je godine 1903. pretvorio u Češku obec sokolsku. Tako reorganizovana i ojačana COS priredila je 1907. godine pod vodstvom brata dra Vanjička svoj peti slet. Kada je pak naredne 1909. godine bio osnovan Savez slovenskog Sokolstva, načelnikom toga saveza bio je biran br. Vanjiček.

Godine 1910 otvorio je br. dr. Vanjiček svoju vlastitu advokatsku kancelariju. Kako je time postao samostalnjiji, mogao je još više da se posveti Sokolstvu. Od tada i uspeši Sokolstva postaju sve veći, osobito na međunarodnim takmičarskim arenama, a to pod njegovim ličnim vodstvom, kao u Londonu, Parizu i drugde.

Godine 1912 održan je u Pragu šesti svesokolski slet, koji je ujedno bio i prvi sveslovenski. Te godine pala je ujedno i 50-godišnjica osnivanja češkog Sokolstva kao i 50-godišnjica života njegovog vrednog i zaslužnog načelnika br. dra Vanjička. Taj slet bio je nešto veličanstvena i pokazao je, da Sokolstvo budi Slovenstvu. Nacionalno osvešćenje baš Sokolstvo unosi u sve to jače i uspešnije u široke mase narodne. I kako je Vanjiček odmah prionuo što sve očekuje Sokolstvo u nacionalnom pogledu, to je on već od pre hteo da se Sokolstvo pripremi u duhu Tirševog načela: »Oružje u svaku sokolsku ruku!« I nije se prevario; istorijski razvitak političkih događaja pokazao je, da je br. dr. Vanjiček imao pravo.

Daljnji razvoj i napredak Sokolstva sprečio je svetski rat. Sokolstvo, kao nepoćudno biva raspušteno; što sokolsku košulju nije zamenilo vojničkom bluzom, to biva proganjano i šikanirano. Krug sokolskih radnika sve više se suzavao. Kada je vojna vlast bila zauzela prostorije Praškog Sokola, br. Vanjiček sa svojima koji su mu još bili ostali pošteđeni od vojske i grube političke sile odlazi na Smihov, tamo gde je i počeo svoje sokolovanje. Ali kako je u to bila raspuštena i sama ČOS, tako je javni rad sokolski bio prekinut. Ukoliko se je moglo i dalo, sastajalo se je od tada potajno, a i vežbalo. Unatoč teškim vremenima i prilika nije se očajavalo. U Sokolima i u narodu tinjala je živa vera, da će već morati doći olakšanje. Svi su slutili i osećali, da se je došlo do sudbonosnog i odlučnog preloma i da će posle tih tmurnih ratnih oblčina zasjati sunce slobode... Eto u inostranstvu formiraju se u to doba već prve češke legije; pokrenula ih je misao sokolska. Sokoli su im bili vođi, sokolski im je bio ideal... Imao je dakle br. dr. Vanjiček pravo, kada se je držao Tirševog pomenutog načela. I češke legije, sokolske izvršile su časno svoju sokolsku, nacionalnu dužnost.

Gledajući opet svojim pronicavim duhom na budućnost događaja, brat dr. Vanjiček drži skrito na okupu Sokolstvo, iako uz najveće opasnosti, da bi taj svoj potajni rad mogao da skupo plati.

I napokon nadode 28 oktobra 1918! Oslobođenje! U slobodnoj svojoj nacionalnoj državi Sokolstvo — do vojske legija i formiranja redovite vojske — na poziv staroste br. dra Šaj-

nera a pod komandom br. dra Vanjička, preuzima kao narodna garda održavanje mira i reda. Treba naglasiti i to, da je baš br. dru Vanjičku bilo odmah ponuđeno da preuzme mesto vrhovnog komandanta češkoslovačke vojske; to je bilo ujedno i najviše priznanje njegove slobodne otadžbine njegovom radu, njegovim zaslugama i njegovim sposobnostima. Ali brat dr. Vanjiček nije prihvatio ovu nada sve časnu ponudu; skromno on se vraća na rad kamo ga je vuklo njegovo sokolsko sreće — u sokolsku vežbaonicu.

Po oslobođenju nastaje novi period razmaha češkoslovačkog Sokolstva. Obnavljaju se stara društva, osnivaju nova i već 1920, u još teškim prilikama prouzrokovanim ratom vodi on s najvećim uspehom veliki sedmi svesokolski slet, poslednji na Letni. Tada je Vanjiček i sam hteo da kao načelnik ostupi i da prepusti mesto mladima, ali mu ne dade. Tako je on kao načelnik dočekao i vodio i osmi, do tada najveći svesokolski slet, a koji je održan na Strahovu.

Ali teško bolećica podgrizala je sve to više br. dra Vanjička i on je silom morao da se odreče svog aktivnog sokolskog rada, koji mu je jedino uljeva radost i za koji je dao najbolje sile svoga života. Godine 1932, u jubilarnoj godini svega slovenskog Sokolstva, kada je bila proslavljena 100-godišnjica Tirševog rođenja i 70-godišnjica osnivanja Sokolstva, br. dr. Vanjiček tiho i skromno proslavio je i svoj dvostruki jubilej: svoju 70-godišnjicu života i 40-godišnjicu načelnikovanja. A uoči priprema za ovaj deveti jubilarni svesokolski slet ostupio je kao načelnik ČOS, dok je bio još i nadalje ostao neko vreme načelnikom SSS, kada je i s tog mesta ostupio godine 1933.

S bratom dr. Jindrom Vanjičkom usko je povezan razvoj i opći napredak češkoslovačkog Sokolstva, i zato bi bilo nemoguće iznositi njegove biografske podatke i njegov sokolski rad a da se uz to ujedno ne zađe i na razvoj samoga Sokolstva kao i na bitnije sokolske događaje, koji su s njim u vezi. Pa i ovo što je ovde navedeno, samo je jedna bleđa slika sokolskog života i rada pokojnog brata dra Jindržiha Vanjička. Ali ipak i ovo, a što uostalom nije ništa novo, biće dovoljno da osveži mnoga sokolska sećanja na ogroman rad i delo, koje je u Sokolstvu izvršio s najvećim uspehom sada pokojni brat dr. Vanjiček. I po ovim letimičnim podacima moći će se da prosudi kolika je bila energija ovog Sokola par excellence i kolike su njegove zasluge za opći napredak ne samo češkoslovačkog već i svega slovenskog Sokolstva. I zato čitavo slovensko Sokolstvo s najdubljim pijetom i bolom sagiba duboko glavu nad njegovim grobom i klanje se njegovoj seni.

Slava uspomeni br. dra Jindržiha Vanjička!

no, Bio je voljen, obožavan i štovan od stotina hiljada, bio je uzor, koji je za uvek i bezuvetno osvajao i privezivao uz Sokolstvo svakog, bio je zapovednik, koji je odlučivao dostojnom mirnoćom samo golim kimanjem glave, pogledom ili gestom. Svojom radošću potstrekivao je i privezivao na radnost druge, jer nije nikada propovedao ono, što sam ne bi radio. Kroz život stupao je skromno, zbog čega je često bio i prezren, ali je uvek kročio za ciljem, koji je sebi postavio i koji je uvek i postigao. A takvima, kakav je i sam bio, hteo je da uzgoji i druge.

Reč kod Jindre Vanjička nije bila glavno odgojno sredstvo, nego povećana radinost. Zbog toga je obraćao naročitu pažnju sistematskom radu i brizi za vežbačko članstvo, a još posebno pak strogom uzgoju prednjaka i jakih, svestranih takmičara. Njima se je on ponosio, oni su bili njegovo veselje. S njima je pobeđivao i s njima je u inostranstvu prikazivao iznenađujuće sposobnosti i radnu snagu naroda, koji se bori za svoju slobodu i samostalnost. Naš brat Jindra, nije ubedivao rečima, nego uvek činima; nije znao za stranputice ili razočaranja, nego je stupao u borbu za pobeđu uvek časno i dobro pripremljen.

I tako je, kada je pre četiri godine opazio, da starost i bolest već počinju da glodaju njegovo junačko telo i da ga zapuštaju čovečje snage, otišao je s mesta, na kojem je bio prvi među prvima. Otišao je velik i junačan.

(Nastavak sa str. 2)

lonama u šesnaestostupu učenicima nižih razreda pod vodstvom svojih nastavnika Vladimira Jankovića, dra Branka Mudrić, Milana Jankovića, Josipa Krameršeka, Borivoja Vuksana i Milana Novoselovića. Na načelnikom mostiču rukovodi nastupom nastavnik Ferdo Križmanić.

Lep, uzorno izveden i siguran nastup učenika gledaoci su pozdravili frenetičnim aplauzom. Nastupilo ih je svega 2010. Nakon što su lepom izvedbom razdvajanja prekrili vežbalište okrenuti sućelice glavnoj tribini, pozdravio ih je s načelničkog mosta vođa nastupa pozdravom »Zdravo učenicima!«, našto su mu oni otpozdravili gromkim »Zdravo!« Zatim su izveli skladnim i lakim pokretima slikoviti sastav prostih vežbi tačno i na opće zadovoljstvo, pa ih je publika opetovano nagradila oduševljenim pljeskom. Kao i sam nastup, tako i njihov ostup izveden je u savršenom redu i veoma lepo. Pri odlasku s vežbališta publika ih je također burno pozdravila.

Pozdrav Saveza SKJ

Nakon prve tačke spiker objavljuje preko megafona upravo stigle pozdravni telegram Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije Sokolskoj župi Zagreb, koji glasi:

Srdačno i bratski pozdravljamo današnji vaš prvi pretsletski dan. Neka uvod bude dobrim znakom za potpuni uspeh onoga, što nam sledi u glavnim sletskim danima, a koji treba da budu kruna naše pobeđe. Zdravo!

Čitanje ovog telegrama učesnici su pozdravili burnim aplauzom.

U drugoj tački nastupile su učenicima nižih razreda. Nastupilo ih je 1100 pod vodstvom nastavnice Božene Bačić i Danice Milošević. Nastup učenika, koje su bile obučene u bele majice i plave suknjice, napravio je na gledaoca vanredan dojam, pa su bile osobito oduševljeno pozdravljene. Stupajući na vežbalište one su deleći se u 8 kolona dvojnih redova prilazile glavnoj tribini da odmah zatim brzim i spretnim razdvojem, tačno se pokrivaajući, dodu u uzoran razvrstaj spremne za svoje proste vežbe. Već sam ovaj njihov nastup publiku je potpuno osvojio. Njihove vežbe bile su teže od muških, ali ipak one su ih izvele s naj-

većom ljubavlju i shvatanjem, lako, elegantno i s mnogo ljupkosti, posve tačno, upravo krasno. Publika ih je zato najtoplije aklamirala, nagradivši ih oduševljenim dugotrajnim pljeskom. A one mlade i poletne bile su ponosne na svoj zaslužni uspeh.

Zatim su nastupili učenici i učenice u vežbama na spravama. Odeljenje učenika na visokim ručama te odeljenje s teškom loptom, dok su tri odeljenja učenika nastupila u preskocima preko kože, dva u preskocima preko stola, jedno s teškom loptom, jedno na preči, jedno na ručama te četiri u natezanju konopa. Gledaoci su s osobitim zanimanjem pratili izvajanje ovih vežbi, koje su unašale mnogo živosti i vedrog raspoloženja osobito pri natezanju konopa. Na preči videli smo nekoliko vrlo lepih vežbi. I ovu tačku publika je opetovano nagradila obilnim pljeskom. Ovu tačku vodio je nastavnik Borivoj Vuksan.

U sledećoj tački nastupili su učenici i klasične gimnazije, koji su izveli vežbe sa zastavicama, sastav nastavnika Ferde Križmanića. Vežbe su bile vrlo efektne, jedine je izvedbu glazba svojim tempom u početku nešto pometila, međutim odmah iza toga učenici su se snašli i u skladnom tempu izveli savršeno svoju vrlo efektnu vežbu do konca. Bilo ih je 36 i nastupili su u dugim belim hlačama, što je također delovalo vrlo efektno. Publika ih je nadarila zaslužnim obilnim pljeskom.

U daljnjoj tački nastupili su učenici u sportskim igrama od dra Branka Mudrića. Igrao se je istovremeno hokej, košarka, odbojka i hazena. I ova je tačka bila vrlo zanimljiva, prikazujući raznovrsnost sokolskog vaspitanja, u kome igre imaju važnu ulogu.

Zatim je pod vodstvom nastavnice Milana Novoselovića nastupilo 330 učenika III realne gimnazije sa skupinama. Skupina je bilo 30 po 9 vežbača i 3 po 15. U ovoj tački učenici su nam prikazali sigurnom i brzim izvedbom mnogo raznolikih, uspešnih i lepih skupinskih sastava. Završili su s upravo efektinom slikom skupina, od kojih su na tri prve tri najgornja vežbača razvili pozdravni natpis: »Zdravo!« — »Treća« — »Realna«. Ova tačka publici se je osobito svidela, pa je njene izvađače nagradila burnim pljeskom.

Kao poslednja tačka bio je nastup učenika viših razreda, koje su pod vodstvom svojih nastavnica Danice Milo-

šević, Božene Bačić i Zorke Oblak izvele u raskošnim slovenskim narodnim nošnjama slovenske narodne plesove. To je bila zapravo reprezentativna tačka ove priredbe, koju je izvelo 320 učenica. Izvodi su prekrasne narodne nošnje izvajale su istinski udivljenjem. Najpre su po osam učenica u osam kola izvele sugestivnu »češku besedu«, a onda su dve grupe po 8 njih izvele krasni poljski ples »krakovjak«, dok su na koncu u 10 velikih kola po 32 učenice izvele jugoslovenske narodne plesove. Čitava izvedba ove tačke bila je osobito skladna i silno efektna; gracija i elegancija ženskih pokreta, spojena s preciznošću i temperamentnošću, te potenciranim krasnim slovenskim narodnim nošnjama, pružila je zaista redak užitak prave istinske lepote. To je i bio dostojan završetak ove u svakom pogledu odlične priredbe. Publika je opetovano puta naredimice i s najvećim oduševljenjem pozdravila ovu tačku.

S naročitim zadovoljstvom otišli su gledaoci s ove vedne priredbe u niz nastupajućih velikog pokrajinskog sleta u Zagrebu. — se.

Nekoliko podataka o zagrebačkom sokolskom stadionu

Kolike su dimenzije ogromnog sokolskog sletišta u Zagrebu, vidi se iz ovih nekoliko statističkih podataka. Kako ih je izneo starešina Sokolske župe Zagreb i pretsednik Sletskog odbora br. dr. Oton Gavrančić.

Radovi, izvršeni na zemljištu, zatim nasipi zemlje, što ih je izvela gradska opština, stajali su oko 1.300.000 dinara. Kanalizacija, vodovod, drenaža i nasipanje šljunkom i peskom, stoji oko 1.200.000 dinara, tako da uređenje samog zemljišta stoji oko 2.500.000 Din. Vrednost drvene građe procenjena je na 2.700.000 dinara, gradnja stadiona s tribinama 1.000.000 dinara, zatim tehnički uređaji, uvođenje električne struje i drugo 500.000 dinara, i konačno drugi troškovi, tako da je ukupno utrošeno u izgradnju stadiona oko 7 milijuna 200.000 dinara.

Na vežbalištu ima mesta za 5400 vežbača, a na gledalištu za 57.000 po setilaca. U garderobama ima mesta za 12.000 vežbača. I u njima je provedena

Veličanstven pogreb brata dra Jindre Vanjička

Veličanstven pogreb pokojnog sokolskog vođe dr. Jindre Vanjička koji je bio u sredu dne 6. o. m., pokazao je koliko su ne samo Sokolstvo i zvanični krugovi, nego i češkoslovačka šira javnost cenili neocenjive zasluge velikog sina naroda i uzornog načelnika te sokolskog radnika, koji je kroz punih 39 godina verno služio sokolskoj i nacionalnoj ideji, dajući joj svoje sposobnosti, svoje slobodno i vreme i sebe samoga.

Les pokojnog brata dra Jindra Vanjička bio je položen na odar u Tirševom domu, kamo su već u utorak preko celog dana hrlile mase naroda i Sokola, da se s njim oproste, da se po poslednji put oproste s onim, koga su iz ljubavi i poštovanja nazivali intimno »Naš brat Jindra«. Sam pogreb bio je određen za sredu po podne. Već dugo pre početka žalobnih svečanosti grupirale su se oko Tirševog doma mase Sokola i Sokolice u odorama, da isprate svog dugogodišnjeg saveznog načelnika. Mramorna sala na prvom spratu, gde je bio postavljen velik crn, ali jednostavan katafalk, na kome je bio postavljen kovčeg s lesom velikog pokojnika, prekriven s državnom trobojkom, bila je prepuna eveća i venaca, a tako i sve ostale prostorije, stepenice i predvorje, na čijem je ulazu stajala počasna sokolska straža. S obe strane katafalka stajali su po tri Sokola sa rapirima a na desnoj strani sedmi Sokol sa zastavom ČOS, ovijenom crnim florum. Pored Sokolova kao počasna straža stajali su s obe strane katafalka još i vojnici 5 pešadijskog puka prezidenta Masarika. Oko katafalka razmešteni su bili najlepši venci, među kojima venac pretsednika Masarika, ministra vanjskih poslova dra Edvarda Beneša, ministra vojske dra Bradača, venac ČOS, Saveza SKJ, Praškog Sokola, Smihovskog Sokola, te venci pojedinih župa, venac Saveza slovenskog Sokolstva, bugarskog Junačkog saveza, Francuske unije gimnasta, Unije belgijskih gimnasta, nadalje venci svih češkoslovačkih narodnih stranaka, grada Praga i još masa drugih, koji su bili smešteni po susednim dvoranama.

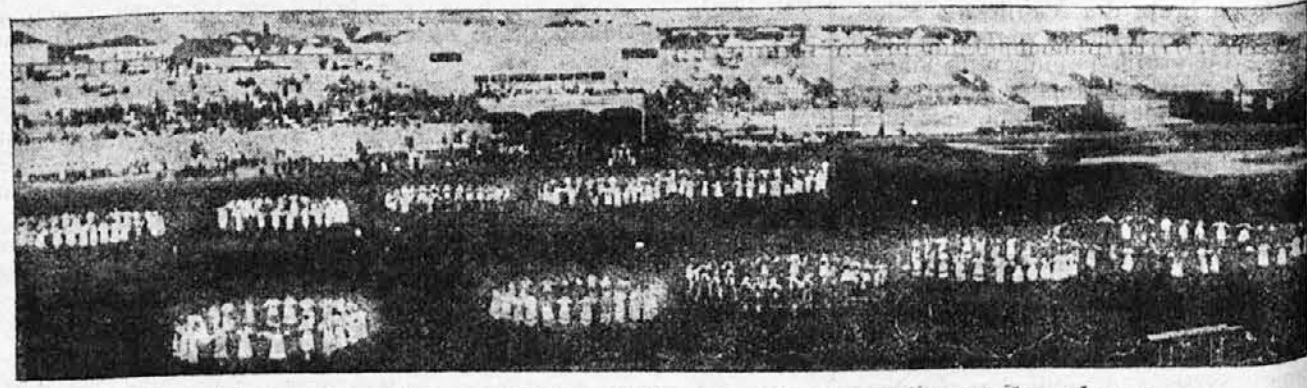
Da se oproste s bratom drom Jindrom Vanjičkom došli su u Tiršev dom

pretsednik senata dr. Soukup, mnogi narodni poslanici i senatori, pretsednik vlade dr. Jan Malipetr s ministri dr. Hodžom, Bradačom i zastupnikom ministra vanjskih poslova poslanikom Halom. Pretsednika Republike zastupao je »savetnik dr. Veber, a vojnu kancelariju pretsednika Republike pukovnik Sajdl. Vojsku su zastupali generali Vobratnjilek i Vavržik s još mnogim generalima i oficirima praškog garnizona i ministarstva vojske, nadalje su došli zastupnici francuske voje emisije, komandant žandarmerije general Hamer, pretsednik policije dr. Dolejš, zastupnici grada Praga i još mnogi zastupnici raznih društava i korporacija. U Tirševom domu bilo je okupljeno pretsedništvo ČOS sa starešinom br. drom Bukovskim na čelu, nadalje zastupnici Saveza SKJ, savezni načelnik brat Miroslav Ambrožič i savezna načelnica s. Elza Skalarjeva, zastupnici rusog Sokolstva te skauta.

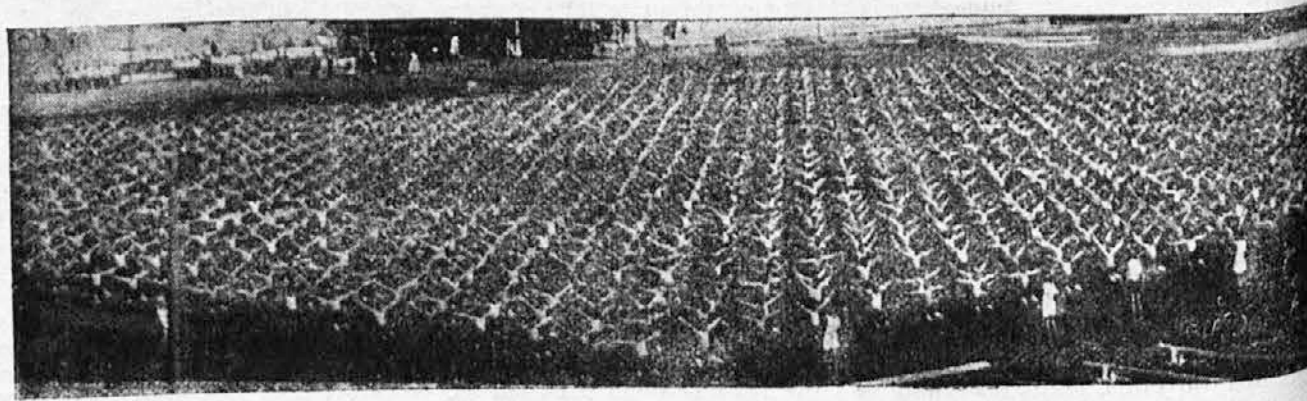
Zalobna svečanost počela je pevanjem muškog hora, koji je otpevao Fersterovu kompoziciju »Iz ruke sudbine«, nakon čega je uzeo reč starosta ČOS brat dr. Stanislav Bukovski, koji se od pokojnika oprostio ovim rečima:

— Poslednji put je među nama ljubljani naš vođa, koji je skoro 40 godina davao narodu cvet zdravlja, snage i tvorne mladosti. Ovde pred nama leži div, koji je od Tirševih vremena pretstavljao tvornu snagu i volju Sokolstva, koji je tesao likove, kovao značajve i na junačkim osobinama uzgajao čitavu današnju sokolsku generaciju. Ovde počiva mrtvo telo dra Jindra Vanjička. Ali onaj, koji je vladao životom čitavih generacija, onaj koji im je davao snagu i određivao im smerove, — onaj, koji je s neslomljivom voljom umeo da pretvori misli i volju naroda uvek u čine, taj ne umire smrću svoga tela.

Pojava Jindra Vanjička je istorijski tip jedinstvenog vođe i majstorskog tvorca, koji se svojim životnim radom spaja s Fignerom, Tiršom i dr. Šajnerom u besmrtni lik našeg naroda. Lik, temperament i ličnost brata Jindra bili su tako vanredno bogati i lepi, da su delovali skoro natprirod-

320 učenica viših razreda u divnim slovenskim narodnim nošnjama izvide slovenske narodne plesove

2010 učenika nižih razreda izvodi proste vežbe

kanalizacija i vodovod. Svaka je prostorija za 600 vežbača, od kojih svaki vežbač ima svoje sedalo i vešalice. Tu su i tuševi i praonice te ostale nuzgredne prostorije.

Pošta »Zagreb — Stadion«

Za vreme sletskih priredaba biće na sokolskom sletištu na severnoj tribini uređena pošta, koja će nositi naziv »Zagreb — Stadion«. Ova pošta će imati svoj posebni žig s takvim natpisom, i obavljati sve poštanske poslove: telefonske, telegrafske, dostavljanje i otpremanje pisama, novca i t. d.

Skupština Saveza slovenskog Sokolstva

U nedelju dne 10 o. m. održava se u Pragu, u Tirševom domu, skupština Saveza slovenskog Sokolstva. Na ovoj skupštini, na kojoj će se rešavati mnoga važna pitanja slovenskog Sokolstva, izvršiće se ujedno i definitivno primanje bugarskih Junaka u Savez slovenskog Sokolstva.

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije na ovoj skupštini zastupaće potstarosta br. Engelbert Gangl i potstarosta br. Đura Paunković.

Akademija naše međunarodne vrste održana u Beogradu dne 2 juna

Naši međunarodni takmičari nisu, kao što je poznato učestvovali u Budimpešti na međunarodnim utakmicama zbog poznatog infamnog memoranduma madžarske vlade u Zenevi. Stoga je Savez SKJ odlučio da naši utakmičari nastupe dne 2 o. m. u Beogradu na akademiji, kako bi širokim masama pokazali svoju veliku spremu. I zaista, Beograd još nije video vežbače ovako visoke klase, i šteta je što još veći broj nije mogao posmatrati i uživati u tako retkom zadovoljstvu.

Na letnjem vežbalištu Sokolskog društva Beograd I nastupili su naši izabranici pred 2000 gledalaca. Prisutan je bio izaslanik Nj. V. Kralja, ministar za fizičko vaspitanje naroda brat dr. Grga Anđelinović, celokupna uprava Saveza SKJ kao i mnogi odličnici prestolniččkog Sokolstva i društava. Pred početak akademije I zam. starešine Saveza br. Gangl održao je ispred takmičarskih vrsta sledeći govor, koji je često puta bio prekidan frenetičnim aplauzom:

Brate izaslanice Nj. Vel. Kralja!
Brate ministre!
Sestre i braćo!

Danas nas je na ovom sokolskom tlu sabrao jedan svečani sokolski i nacionalni momenat, naime, da pokažemo plodove intenzivnog rada na polju sokolske fizičke i moralne kulture, a u drugu ruku da manifestujemo našu nacionalnu i sokolsku svest, koja uvek dominira u našem stalnom pokliku: Domovina iznad svega!

Sakupio nas momenat, da ovdje u prestonici, u srcu naše domovine, pokažemo našu spremu i pripravnost vojevati za naše državne boje, a koje radi našeg sokolskog i nacionalnog ponosa nismo mogli razviti ondje, gde se eto upravo danas vodi borba za konačnu pobedu.

Zbog poznatog nekvalifikovanog istupa madžarske vlade kod Društva naroda u Zenevi, a protiv ugleda naše države i časti našeg naroda, odlučili smo da u znak protesta naša odeljenja takmičara i takmičarki ne učestvuju na međunarodnim utakmicama, koje se danas vode u Budimpešti.

Mi Sokoli ne možemo u zemlju, odakle se na jedan nedopustivi način spietkari protiv naše domovine i našeg naroda, ne možemo onamo sve dotle, dok ne dobijemo satisfakciju, koja dolikuje našoj nacionalnoj, državljanskoj i sokolskoj svešti.

Tu našu odluku primila je celokupna naša javnost velikim odobravanjem, a — moram naročito naglasiti — da su naša braća takmičari i naše sestre takmičarke, koje stoje sada ovdje pred vama — odmah razumeli i svatili taj naš odlučni i jedino pravilni stav, te podredili svoju idealnu ambiciju višim interesima časti i ugleda naše otadžbine. Eto, to je najsjajniji dokaz sokolskog vaspitanja državljanske svešti.

A da pokažemo spremu njihovu, kao rezultat njihovog intenzivnog i požrtvovnog rada u pripremanju za borbu sa 17 naroda, odlučili smo da privedemo ovu svečanu akademiju, da i najširi krugovi Sokolstva i građanstva naše prestonice vide, s koliko smo se izgleda mogli da upustimo u borbu, ne strahujući da u toj borbi ne bi pobedili. Vi svi, koji ste se skupili ovdje, sudite i dresudite, kako su se naši bor-

Sokolska radio-predavanja

RADIO-STANICA BEOGRAD

Sledeća sokolska radio-predavanja preko Radio-stanice Beograd održavaju se:

dne 14 juna predaje br. dr. Ksaveri Glinka o temi: »Savremena poljska književnost«; (predavanje je namenjeno duhovnom pripremanju članstva za poljske sletove: Poznanj 1934 — Varšava 1935); večernje;

dne 17 juna predaje br. Hrvoje Macanović — Zagreb o temi: »Dva značajna dokumenta«; (predavanje je namenjeno duhovnom pripremanju članstva za ovogodišnji slet u Zagrebu; popodneвно.

Večernja predavanja se održavaju od 19.10 do 19.30 časova, a popodnevna od 15.15 do 15.30 časova.

RADIO-STANICA LJUBLJANA

Sledeća sokolska radio-predavanja preko Radio-stanice Ljubljana održavaju se:

dne 12 juna predaje br. Jancz Poharc o temi: »Uspomeni pokojnog dr. Jindre Vanjičaka«.

dne 19 juna predaje br. Majnik o temi: »Sarajevo s obzirom na slet«.
dne 26 juna predaje savezni načelnik brat Miroslav Ambrožič o temi: »Dužnosti Sokola u pogledu državljanskog uzgoja«.

hiljadama onih i u prestolnici onog naroda, koji se drvljenj i kamenjem bacaju na nas, i da ih na taj način prisilimo da u savršenoj, grobnjoj tišini, stojeći gologlavi, slušaju Himnu svih Jugoslovena. Šteta je, ali nismo mogli ići zato, »što dajemo za obraz sve, ali obraz ni za što«, kako je to rekao brat starosta Gangl.

Braća i sestre takmičari, ne klonite duhom, ne popuštajte da vam oslabe čelični mišići. Berlinska olimpijada je na redu i verujemo — posle ove vaše akademije — da ćete našu divnu trobojnicu mnogo i mnogo puta uzdići na

Svečani vidovdanski broj »Sokolskog glasnika«

izići će već 25 o. m. — Rukopise za taj broj treba uredništvo da primi najdalje do 20 o. m., a isto do tada uprava lista narudžbe i oglase

pobedničko koplje. U to ime Beograd vam se zahvaljuje i pozdravlja vas s iskrenim Zdravo!

M. B. N.

X međunarodne gimnastičke utakmice u Budimpešti

(Od našeg naročitog izvestitelja)

U Budimpešti su održana 1 i 2 juna ove godine međunarodna natecanja gimnastičara za svetsko prvenstvo. To je po redu deseta ovakva priredba Međunarodne gimnastičke federacije. Glavne karakteristike ovog velikog svetskog takmičenja su ove:

Po prvi put uz muške takmičile su se i ženske za svetsko prvenstvo, i ovo prvo natecanje ženskih u gimnastici pokazalo je, da postoje vrlo zgodni načini, kako se natecanje žena u gimnastici održi u granicama specifično ženskog.

Na ovim utakmicama za svetsko prvenstvo sudelovali su ove godine i oni narodi, koji iz raznih razloga ranije nisu dolazili na ove priredbe Međunarodne gimnastičke federacije, pa je tako broj prisutnih natecatelja premašio sve dosadašnje. Po prvi put na međunarodnoj gimnastičkoj utakmici su bile Švicarska, Nemačka, Bugarska i Meksiko. Najviše je do sada na tim utakmicama bilo 8 narodnosti, i to na V prvenstvu 1911 godine u Torinu. Ove godine ih je bilo 13 u natecanju muških, a 5 naroda u natecanju ženskih. Svega se natecalo za prvenstvo sveta tačno 100 muških i 40 ženskih.

Za nas je naročito važno, što Jugoslavija nije sudelovala na ovim utakmicama za svetsko prvenstvo iz poznatih razloga, pa su tako na mesto naših dosadašnjih prvaka sveta, došli drugi. Ali će doći uskoro opet prilika, da se na prijatnijem i prijateljskijem tlu naši takmičari ogledaju s najboljima na svetu, za naslov prvaka.

Kao i na sve dosadašnje, tako su se i na ovoj utakmici gimnastičara posebno isticali razni važni faktori, koji uplivaju na konačni uspeh. Ti su faktori: program natecanja i raspisane vežbe, što se stručno tome kaže takmičarski red, drugi faktor su sami natecatelji, treći faktor, ne manje važan, to su vode takmičara, a poslednji, ali zato i najvažniji faktor su suci. Postoje i druge komponente ove složene ce-

line, koju zovemo međunarodnom gimnastičkom utakmicom. Tu dolaze još organizatori i mesto natecanja, publika, oprema vežbališta, vreme, i druge okolnosti, ali odlučuju u glavnom one četiri spomenute.

Ukratko samo, za danas, možemo reći, da su vanredno pozitivni bili svi faktori ovog velikog svetskog takmičenja — osim sudaca i organizatora.

I takmičarski red, i odlični natecatelji, i krasno vreme, i stručno obaveštena publika (došlo je 3000 Nemaca i 1400 Švicara!), i sve druge okolnosti stvarale su pozitivni deo priredbe, ali su baš suci i organizatori, dakle dve najosetljivije funkcije ovakvog važnog svetskog takmičenja, pokvarili mnogo toga, i umanjili inače veliki uspeh ove priredbe.

Kod sudaca se već nakon prvog sata natecanja opazila izvesna tendencija, koja bi se mogla najlakše označiti kao protu češkoslovačka. Nije to neka izmišljotina, ili neko ispričavanje; jer ove se stvari mogu lako i brzo dokazati, treba samo malo pažljivije pregledati tablice ocenjivanja pojedinih sudaca, treba pregledati imenik sudaca po nacijama, i treba poznavati, samo malo zakulisni rad svih dosadašnjih svetskih utakmica. Istina, na ovoj su proveli zaključak, da sudac ne može ocenjivati natecatelje svoje nacije, ali s tim nisu postigli ono nepravedno otimanje zasluženih ocena natecateljima najopasnijih protivnika! A ko je bio opasniji protivnik od pobednika s prošlog prvenstva sveta od češkoslovačkih Sokola?

Ista bi sudbina stigla i naše takmičare, da su bili u Budimpešti, i verovatno je, da će tako biti i na sledećem prvenstvu sveta, jer se ovo neizlečivo zlo međunarodnih gimnastičkih utakmica neće moći tako skoro izlečiti.

Druga velika neprilika ovog turnira bili su nedorasli organizatori, koji su se mnogo i uspešno brinuli za ono

vanjsko, reprezentativno u čitavoj ovoj priredbi, ali su s punim neuspelom proveli onu važniju i odlučniju unutarnju organizaciju priredbe. Pogotovo se to osetilo u uredu tehničke komisije, u kojoj su sasvim neobavešteni računari zaveli u bludnju ne samo natecatelje i vode svih odeljenja, nego i novinare, i kompromitovali priredivački savez svojim nestručnim radom. Samo ovo, kao mala ilustracija ovog »rada« tehničke komisije turnira, koju su vodili članovi Madžarskog gimnastičkog saveza, Računari su u svakoj grani poništavali sedmog i osmog po slaboj oceni, umesto sedmog i osmog u konačnom zbroju ocena svih grana. Na osnovu tih nepravilno izuzetih ocena računali su stanje natecanja i konačni uspeh. Pošto nisu dali nikome blizu tom radu, dugo vremena su sve svetske novinske agencije, strani stručni novinari, pa i domaći, na osnovu tih službenih informacija tehničkog ureda obaveštavali svet o toku utakmica za svetsko prvenstvo. Te informacije su doprle i do nekih naših listova, koji su sasvim netačno javili uspehe takmičara ovog svetskog prvenstva! Najviše su grešili domaći, koji

Sestra Vlasta Djekanova (COS), prvakinja sveta u telovežbi

su na osnovu ovog sasvim krivog računa, postavljali sasvim krive i pogrešne zaključke. I redosled narodnosti bio je sasvim drugačiji po računu tehničke komisije, nego što je na koncu ispio, kada su pravi stručnjaci uzeli stvar u ruke i brzo završili ono, što domaći dugo nakon završenih utakmica, punih sedam sati nakon poslednje ocene, nisu mogli da učine! Kada pomislimo, da se natecalo 13 odeljenja istovremeno na istom vežbalištu, i kada promislimo, da je obaveštajna služba bila tako slaba, i što je još gore pogrešna, onda možemo predstaviti, kako je nezgodno bilo pratiti vrlo zanimljivi tok ovog natecanja i kontrolirati, za vreme same utakmice, one suce, koji su na nepravedan način pokušavali da umanje uspeh nekih takmičara.

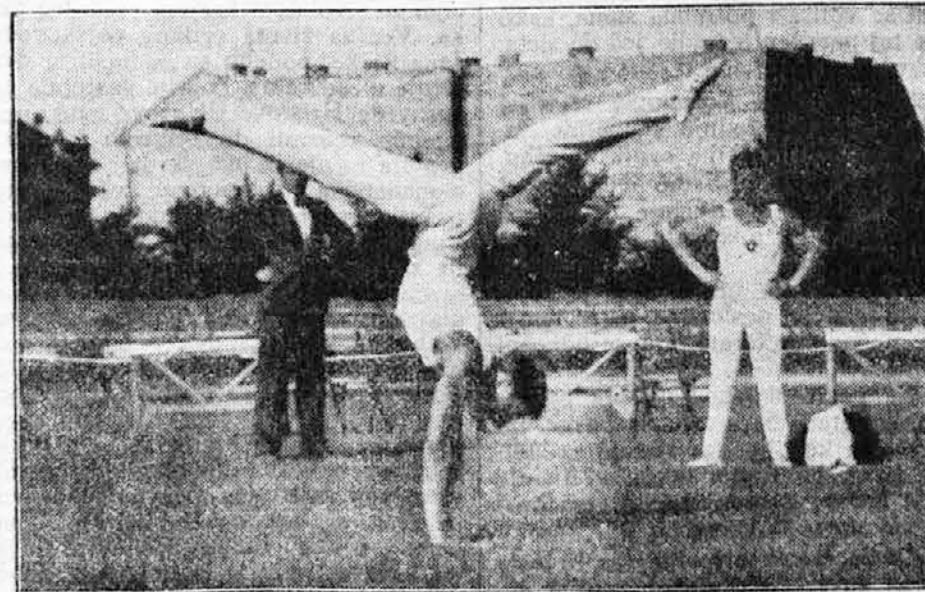
Unatoč svih ovih neprilika, koje nisu nimalo delovale ni u uplivalo na ono najvažnije, na suštinu čitave priredbe, na krasne i majstorske vežbe odličnih prvaka 13 naroda, utakmice su pokazale veliki napredak i neobično izjednačenu borbu. Prekrasne su bile vežbe, prezanimljivo je bilo uspedivati razne načine, razne sistove telesnog vežbanja, razne tipove vežbača, od meksičkih do češkoslovačkih, švicarskih i nemačkih majstora. Velika je bila borba najboljih pojedina na pojedinim spravama, u pojedinim granama, a još veća i snažnija borba odeljenja, borba narodnih reprezentacija, koji su se takmičile za što bolje mesto u konačnom poretku.

Najraznovrsnija shvaćanja takmičarskog reda, koji je velikim brojem slobodnih vežba dozvoljavao individualne sastave i razne kombinacije, pomogla su obilno, da rad takmičara bude najraznovrsniji, i zato prezanimljiv.

Muški; odeljenja:

U 15 grana od 900 mogućih tačaka dobili su:

1. Švicarska 787.30
2. Češkoslovačka 772.90
3. Nemačka 769.50
4. Italija 761.35
5. Madžarska 757.40
6. Finska 754.10
7. Francuska 730.40
8. Luksenburg 623.10
9. Belgija 595.35
10. Poljska 589.80
11. Nizozemska 585.80
12. Bugarska 555.30
13. Meksiko 427.15

Miez (Švicarska) bio je opći prvak na olimpijskim igrama 1928 godine u Amsterdamu, a sada je u Budimpešti divnom svojom slobodnom prostom vežbom osvojio pojedinačno prvenstvo u prostim vežbama. Sa strane ga pozorno motri njegov drug iz odeljenja, Mak, koji je osvojio opće pojedinačno prvenstvo. (Snimio Hrvoje Macanović).

Pogled na vežbalište sportskog udruženja budimpeštanskih tramvajaca za vreme natecanja za svetsko prvenstvo gimnastičara. Baš Švicarac Vezel trči 100 metara, kraj njega je Meksikanac Alvarez. U pozadini tramvajska spremašta. (Snimio Hrvoje Macanović).

Ženske; odeljenja:

- Od 820 mogućih tačaka dobili su:
1. Češkoslovačka 738.06
  2. Mađarska 734.40
  3. Poljska 629.48
  4. Francuska 521.31
  5. Bugarska 481.16

Muški; pojedinačno:

- Od 150 tačaka u 15 grana osvojili su:
1. Mak (Švicarska) 138.50
  2. Neri (Italija) 137.75
  3. Lefler (Češkoslovačka) 136.15
  4. Sladek (Češkoslovačka) 134.90
  5. Savolainen (Finska) 134.25
  6. Gajdoš (Češkoslovačka) 133.45
  7. Miez (Švicarska) i Uosikinen (Finska) 132.45
  9. Bekert (Nemačka) 132.20
  10. Sarlos (Mađarska) 131.60

Ženske; pojedinačno:

- Od 65 tačaka u 6 grana dobile su:
1. Dekanova (Češkoslovačka) 60.28
  2. Kaločaj (Mađarska) 59.58
  3. Skirlinska (Poljska) 58.65
  4. Kael (Mađarska) 58.09
  5. Vermirovska (Češkoslovačka) 57.65
  6. Balkanji (Mađarska) 56.68
  7. Vargane (Mađarska) 55.09
  8. Tot (Mađarska) 54.28
  9. Munkačij (Mađarska) 53.77
  10. Foltova (Češkoslovačka) 53.43

Muški; proste vežbe:

1. Miez (Švicarska) 18.95
2. Mak (Švicarska) 18.35
3. Tot (Mađarska) 18.30
4. von Kreč (Krótsch) (Nemačka) 18.25
5. Valter (Švicarska) 18.10
6. Bah (Švicarska) 17.65
7. Sarlos (Mađarska) 17.55
8. Frej (Nemačka) 17.35
9. Grider (Švicarska) i Stefens (Nemačka) 17.30

Muški; ruče:

1. Mak (Švicarska) 19.75
2. Valter (Švicarska) 19.25
3. Bah (Švicarska) 19.20
4. Savolainen (Finska) 18.90
5. Neri (Italija) i Tukiaimien (Finska) 18.80
7. Uosikinen (Finska) i Frej (Nemačka) 18.70
9. Veziel (Švicarska) 18.60
10. Gajdoš (Češkoslovačka) 18.55

Muški; preča:

1. Vinter (Nemačka) 19.65
2. Sandrok (Nemačka) i Miz (Švicarska) 19.45

4. Mak (Švicarska) 19.40
5. Savolainen (Finska) 19.15
6. Stefens (Nemačka) i Stajneman (Švicarska) 19.10
8. Bah (Švicarska) 19
9. Frej (Nemačka) 18.85
10. Uosikinen (Finska) 18.80

Muški; krugovi:

1. Hudec (Češkoslovačka) 19.45
2. Kolinger (Češkoslovačka) i Logelin (Luksenburg) 18.90
4. Sarlos (Mađarska) 18.75
5. Kugeler (Luksenburg) 18.70
6. Lefler (Češkoslovačka) 18.65
7. Peter (Mađarska) i Mak (Švicarska) 18.55
9. Sarkanji (Mađarska) 18.45
10. Savolainen (Finska) 18.30

Muški; konj s hvataljkama:

1. Mak (Švicarska) 19.15
2. Stajneman (Švicarska) 18.90
3. Veziel (Švicarska) 18.35
4. Valter (Švicarska) 18.25
5. Bah (Švicarska) 18.20
6. Frej (Nemačka) 18.10
7. Stefens (Nemačka) 18.05
8. Bekert (Nemačka) 17.80
9. Hengi (Švicarska) 17.70
10. Sandrok (Nemačka) 17.55

Muški; preskok konja uzduž:

1. Mak (Švicarska) 20
2. Stajneman (Švicarska) 19.40
3. Neri (Italija) 19.20
4. Valter (Švicarska) 19.05
5. Guljelmeti (Italija) 19
6. Tot (Mađarska) 18.95
7. Vinter (Nemačka) 18.75
8. Bonoli (Italija) 18.70
9. Kraus (Francuska) 18.70
10. Kapuco (Italija) 18.65

Konačni rezultati pokazuju zanimljivu sliku, koja mnogo toga tumači, makar ne daje pravu lestvicu jakosti takmičara s ovog svetskog prvenstva. Prvo je pitanje, koje nam se nameće: gde bi bili u ovom rezultatu jugoslovenski takmičari? Uvereni smo, poznavajući dobro vrednost naših, da bi sigurno pobedili Italiju, a mogli bi u oštroj borbi i da Nemačkoj otmu treće mesto! Držimo, da ni veliki broj takmičara, ni tolike nove nacije, ne bi mogle da našim takmičarima otmu ona mesta, koja su dosada s toliko uspeha osvajali na međunarodnim gimnastičkim utakmicama.

Hrvoje Macanović.

IZ SAVEZASKI

I sednica izvršnog odbora Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

održana 1 juna 1934 u Beogradu

Brat Gangl izveštava, da je u ime jugoslovenskog Sokolstva odaslao brzojavnu čestitku prezidentu Češkoslovačke Republike T. G. Masariku povodom njegovog ponovnog izbora. Zatim detaljno referiše o čitavoj akciji glede našeg neučestvovanja na međunarodnim gimnastičkim utakmicama u Budimpešti, a u vezi s time o dolasku braće potstarešine COS Truhlarza i člana predsedništva COS Kršovaka u Ljubljani i Beograd, te o zaključcima, koji su putem komunikea saopšteni u sokolskoj i dnevnoj štampi. Bratska COS posebnim radiogramom i aktom potvrdila nam pristanak na sve naše zaključke. — Nadalje referiše, da su bugarski Junaci na prolazu kroz Beograd, a za Budimpeštu, uputili mu telegrafski pozdrav, u kome pozdravljaju Jugoslaviju i jugoslovensko Sokolstvo. U vezi s time predlaže da im se pošalje pismena zahvala. — Prima se.

Izveštava nadalje, da iduće nedelje on i brat Paunković treba da budu u Pragu, gde će se održavati glavna skupština Saveza slovenskog Sokolstva, a na kojoj će bugarski Junaci biti definitivno primljeni u sastav ovoga Saveza.

Konačno saopštava, da se 2 juna navečer na letnjem vežbalistu Sokolskog društva Beograd održaje velika svečana akademija, i to s onim odeljenjima braće i sestara, koji su trebali da učestvuju na međunarodnim utakmicama u Budimpešti. Za akademiju sve je spremno, pa moli braću i sestre izvršnog odbora Saveza da priredbe učestvuju u punom broju.

Brat Paunković upozoruje, da se je posredstvom župe Sarajevo dobilo od uprave Drinske banovine velike komplekse šume na brdu Ovcarija u Palama kod Sarajeva, i to na 99 godina uz naplatu najamnine od 1 Din godišnje. Onda bi se dalo podići po modernom paviljonom sistemu lopa oporavilišta za sokolsku decu, kao i sanatorij za članstvo. Predlaže, da već sada pristupimo početnim radovima, i to na taj način, da se već prigodom pokrajin-

skog sleta u Sarajevu posveti kamen temeljac.

Brat Korunović predlaže u vezi s ranijim referatom, da bi se na terenu šume Ovcarije podigao jedan paviljon, a za koji je on izradio nacrt, pa moli, da bi se votirala potrebna suma, kako bi se taj paviljon izgradio još do sleta. — Prima se.

Nadalje brat Korunović referiše, da je u vezi poslednje skupštine Saveza, da deca dobiju svoju značku, brat Mitja Svirgelj izradio jedan nacrt ovakve značke. Zaključuje se, da se značka uputi na mišljenje Prosvetnom odboru Saveza.

Zatim tajnik brat Brozović izveštava o tekućim poslovima, pa se temeljem njegovog referata donose odnosi zaključci.

Na poziv sletskog odbora pokrajinskog sleta u Sarajevu, da Savez uzme učesća kod dočeka stafete sa zubljom na grobu Kralja Petra zaključuje se da imade učestvovati što veći broj članova uprave Saveza.

Glede raznih priredaba na koje je pozvan Savez da uzme po svojim delegatima učesća, zaključuje se da se tamo gde se ne mogu poslati delegati odašalju telegrafski pozdravi.

Ekonom Saveza brat Zivković podnaša opširan referat o ekonomskom stanju, kao i poslovanju Saveza. Ponajpre podnosi usporedni pregled utroška prema ostvarenim prihodima, a u vezi odobrenih budžeta Saveza SKJ od 1 januara 1931 do 30 aprila 1934 g. Iz tabelarnog prikaza razabire se, da je utrošeno manje no što je ostvareno Din 1,735.891—, pa predlaže da se od ovog iznosa isplati za domove prema odnosnom predlogu Din 1,176.087—, nadalje da se rezerviše za adaptaciju zgrade zadužbine Krsmanovića 309 tisuća 804.78, i konačno da se rezerviše za plate župskim prednjacima Din 250.000. Ove isplate i rezervisanja imaju se provesti na teret budžeta 1933/34 godine.

Nadalje iznosi tabelu pripadajućih iznosa od primljene državne pomoći iz budžeta za 1934/35 godinu.

Izveštava o podeljenim pozajmicama za domove i osiguranje naših tražbina uknjižbom i obezbećenima.

U pitanju sanacije domova predlaže da se podele pomoći odnosno pozajmice pojedinim sokolskim jedinicama, a prema razrađenom predlogu.

Kako sam izveštaj tako i predlozi primaju se.

Na koncu još ekonom iznosi neke molbe, a kojima se od uprave Saveza traži pomoć ili pozajmica, pa se temeljem njih donose odnosi zaključci.

Brat Miroslav Vojinović referiše da je učestvovao sednici beogradskog olimpijskog odbora. No kako nije imao dovoljno punomoći, to nije mogao pri-

statiti na nikakve zaključke, a najmanje na traženje da Sokolstvo uzme aktivnog učesća u sprovođenju organizacije olimpijskog dana. On je glede toga upozorio Olimpijski odbor da se obrati na nadležnu beogradsku sokolsku župu. — Izveštaj prima se do znanja.

Primamo:

Sokolstvo nije ničija prćija

Povodom novinske izjave g. Saliba Baljića, koja u sebi sadržaje napadaj na brata starešinu Sokolske župe Mostar, uprava župe našla se je pobudom da sve te napadaje, pa i one tajne, pretrese i da — obzirom na njihov sadržaj — iznese ove svoje načelne smernice i svoja uverenja:

Naše Sokolstvo nije agitovao a niti će agitovati za ili protiv ove ili one zvanične i nezvanične liste ove ili one stranke pri provođenju izbora za opštinske uprave ili za reprezentativne domove. Sokolstvo nije u službi ni jedne stranke ni bivše ni sadašnje. Sokolstvo je u službi jugoslovenskog naroda kao celine i njegovih istinskih interesa. Sokolstvo je za jednake dužnosti, da bi se imala jednaka prava za svakog pojedinca i za sve delove državne zajednice.

Sokolstvo ne samo što traži nego ono i dosledno radi oko otstranjivanja svih razlika, svih nepravda i iskorišćavanja bilo ovog ili onog dela naroda; svakog omalovažavanja donesenih odlika, svetinja i vrednota, kako bi se šim pre otstranilo nepoverenje, utukla demagogija i laž i stvorili duhovni preduslovi, da se od ujedinjenog naroda Srba, Hrvata i Slovenaca stvori unutra zdrav, napredan i složan, a prema vani spreman, poštovan i hrabar jedinstveni jugoslovenski narod. A jer je u selu koren i snaga ove naše zemlje, to je Sokolstvo shvatajući dobro današnji svoj poziv, krenulo u selo da stvara i organizuje seoske sokolske čete, kako bi preko njih razbilo namerno sejana nepoverenja među jednakim patnjama i tegobama seoskim svetom i kako bi u taj svet uneli sve dobre uspehe materijalne i duhovne kulture i napretka, kako bi im pomogli da se oslobode od svakog iskorišćavanja i svakog — s koje god on strane dolazio — besramnog ponižavanja, a po sve u uverenju, da je snaga i ugled ove zem-

lje u otresito naprednom i materijalno nezavisnom selu.

Povezani sa selom, erpeći svoju snagu iz sela, nailazimo na njegovu duboku religioznost, koja ga je pokretala u njegovim najvećim i najdivnijim pothvatima u godinama svoga stvaranja prvih narodnih država, u godinama i političkog i materijalnog robovanja i u godinama ove svoje današnje velike i već sutra — tvrda nam je vera — najveće domaje. Sokolstvo sljubljeno sa svojim selom poštuje i traži religioznost od svih svojih članova, poštujući iznad svega svačije religiozno uverenje, jer zna, da areligioznost dovodi do moralnog raspadanja i materijalnog robovanja.

Provodeći dosledno ova načela nailazi Sokolstvo na mnoge zapreke, nezazimevanja i napadaje. Na napadaje i sa strane onih, koji su mislili da će u Sokolstvu naći oslonca za svoje lične ili partijske interese. Na napadaje i sa strane onih koji su pokušali da preko Sokolstva zadire svoje nezastužene položaje ili dođu do novih.

Svi su ti ostali i ostaće razočarani: Sokolovati znači predano služiti jednoj velikoj i svetovj nacionalnoj ideji uz velike žrtve, poniženja i samopregora. Stoga nakon bujanja nastaje čišćenje.

Uprava župe pretresajući gornja načela potpuno je uverena, da se je naš starešina brat Čedo Milić pokazao kao najsavejniji nosilac, branitelj i pođržatelj tih načela i da samo radi toga uživa puno poverenje svih društava, četa i braće. Radi toga je i moralno ovlašćen da ispred Sokolstva i župe naše daje izjave u skladu sa osnovama našeg rada i naših načela.

Sve za sreću i napredak našeg jugoslovenskog naroda i sjaj Kraljevskog doma.

Iz uprave Sokolske župe Mostar br. 6641/34 od 30 maja 1934 god.

KRONIKA

300 godišnjica bitke kod Lipana.

Na dan 30 maja navršilo se 300 godina od bitke kod Lipana, koje se braća Čehoslovaci sećaju s velikim bolom ali gordim ponosom. Ova bitka znači tragičan završetak radikalnog i borbenog husitstva, koje je značilo ne samo versku, nego pre svega i nacionalnu te socijalnu revoluciju krajem srednjeg veka. Već za života velikog vojskovođe Jana Žižke, podelili su se husiti u dve struje u radikalnu, koja je nastojala da sprovede Hristove i Husove nauke socijalnih reformi do krajnjih konsekvencija i koja je bila skroz i skroz nacionalistička, i u umerenu, kojoj su pripadali u prvom redu imućniji građani Praga te mnogi plemići, koji su hteli da zadrže stari red svojih privilegija i svoja velika imanja, i koji su primili u glavnom samo izvesne nauke Husove. Za vreme svog života Žižka je još mogao da zadrži jedinstvo husita — ali posle njegove smrti njihova pocepnost postaje sve većom. Umereni su se napokon spojili s kraljevskom t. j. katoličkom vojskom dok su taboriti ostali sami pod vodstvom svog odličnog vođe Prokop Velikog. U bitci kod Lipana t. j. između Praga i Kolina došlo je do krvavog sukoba, u kojem je pobedila fizička i tehnička premoć udruženi katolika i umerenih nad već oslabljenim i zamorenim taboritima. U ovoj bitci pali su i svi vođe taborita — božjih bojovnika — kako su sebe nazivali — sa svojim vrhovnim zapovednikom Prokopom Velikom na čelu. — Rascep husita bio je od usudnog značaja za češkoslovački narod. Ovaj rascep doveo je češkoslovački narod do bitke na Beloj Gori 1620, koja je skoro za 300 godina lišila češkoslovački narod slobode.

75 godišnjica kipara Alojzija Gangla.

Dne 8. o. m. navršilo je 75 godina svog života Alojzije Gangl, poznati naš kipar, koji uživa velik ugled ne samo kod nas, nego i u bratskoj Češkoslovačkoj, gde stalno boravi. Jubilarac je stric našeg starešine brata E. Gangla, a rođen je u Metlici u Slovenačkoj. Spada među najbolje slovenačke kipare starije generacije. Mnogo njegovih radova nalazi se na raznim grobljima i muzejima, a ima ih i po našim gradovima kao u Ljubljani: spomenik pesnika Valentina Vodnika — prvi slovenački spomenik u Ljubljani, spomenik poznatog istorika Valvasora, kipovi tragedije, komedije i genija na pročelju opernog pozorišta, kip Prešerna u muzeju, u Đakovu veliki kip Hristovog uskrsnuća, koji se nalazi nad pročeljem katedrale. U Pragu sprema ju jubilarac naročitu svečanost.

75 godišnjica češke pisateljice Grosmanove-Brodске.

Ovih dana proslavila je svoju 75 godišnjicu najstarija češka pisateljica Ljudmila Grosmanova-Brodská. Rodena je u provinciji kao kćerka trgovca. Već je u mladim godinama pokazala posebnu naklonost za pisanje priča. U 6 godini je oglasila, ali uza sve to nastavila je školovanje i usavršavanje. Drugi udarac bio joj je smrt oca, kada je ostala sama s majkom i s tri sestre, koje je morala

svojim radom da prehranjuje. Ova odlična književnica umela je za čitavog svog života da svojim delima teši one koji trpe, pa je baš topline svojih priča i novela osvojila simpatije najširih slojeva naroda. Jubilarica spada i u red odličnih prevodilaca. Najpoznatije njene priče i novele su: »Iz prošlih vremena«, »Sudbine ljudi«, »Ljudi i život«, »Vesele i ozbiljne priče« i t. d.

Kratke kulturne vesti. U Pragu je ovih dana umro veliki prijatelj našeg naroda dr. František Žižka, ravnatelj praškoga velesajma. Pokojnik je dugi niz godina službovao u Zagrebu i Splitu, a tek krajem 1921 vratio se je u svoju otadžbinu, gde je bio odmah izabran za ravnatelja praškog velesajma. I nakon svog povratka u otadžbinu on je ostao veran prijatelj našeg naroda, rađeći aktivno na što užim vezama između braće Čehoslovaka i nas.

U Varšavi je umro krajem maja ugledni poljski publicista, narodnogospodarski radnik i profesor varšavske visoke škole za politiku Jerži Kurnatovski. Pokojnik nije bio samo priznat i poznat kao stručnjak — naučnik, već i kao velik, oduševljen Sloven, koji je često putovao po slovenskim zemljama.

Najstariji živeći nemački kompozitor je profesor Ernest Eduard Tabert, kojemu je 95 godina. Bio je učenic čuvenog komponiste Lista, a za vreme svojih studija došao je u usku vezu i saradnju i s Vagnerom. Preko 30 godina bio je profesor kompozicije na konservatoriju u Berlinu, gde se je istakao i kao odličan muzički kritičar.

Kratke kulturne vesti. — Ovih dana umro je u Petrogradu u 80 godini svog života Aleksandar Bjelopoljski, čuveni ruski astronom svetskog glasa i počasni direktor pulkovskog opservatorija. Veliki naučenjak spada među osnivače astrofizike, čime je stekao svetski glas. Bio je član mnogih akademija i naučnih institucija u inostranstvu. Broj njegovih naučnih dela iznosi skoro 120 spisova. Bio je i prijatelj češkog astronoma i prvog ministra vojske Češkoslovačke Republike dr. Milana Štefanjika.

Na brodu »Fram«, na kojem je pošla ekspedicija polarnog istraživača Fritjofa Nansena i koji su kasnije upotrebljavali za svoje ekspedicije još i Sverdrup te Amundsen, otvoren je pre kratko vreme polarni muzej povodom 40 godišnjice polaska prve Nansenove ekspedicije na severni pol. Fram je sada usidren u prestonici Norveške u Oslu.

Pre nekoliko nedelja umro je u Briselu čuveni belgijski pesnik Van Arenberg u svojoj 80 godini. Pisao je mnogo i u razne listove i revije, ali je izdao svega samo jednu samostalnu zbirku svojih soneta pod nazivom »Medaje«. Za svoje zasluge bio je svojevremeno izabran i za člana Kr. belgijske akademije nauka i umetnosti.

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTVA I ČETA

Župa Banja Luka

BIHAĆ. — Dne 25 maja o. g. poseotio je naše društvo župski prednjak br. Miloš Volk. Br. Volk je izvršio pregled vežbi za sarajevski i zagrebački slet. Pregledu su prisustvovali: 18 vodnika sokolskih četa, Sok. četa Žegar i 198 članova sviju kategorija društva. Pred svima kategorijama održao je br. Volk lep govor o temi: »Samo istrajan rad vodi do uspeha.«

DRVAR.

— Sokolsko društvo Drvar uvelo je za svoje članstvo a naročito za naraštaj i decu sokolsku štednju. Kao pripremu društvo je održalo nekoliko predavanja i govora o štednji, izdalo nekoliko proglaša o ovogodišnjim sokolskim sletovima, pozivajući članstvo da pomoću sokolske štednje priprema sredstva za sletove, odore i vežbača odela. Akcija je našla na odličan odziv među članstvom. Ali mnogo veću važnost nego u ovim izraznim koristima pojedinih članova vidimo u moralno-vaspitnoj strani sokolske štednje. Nigde, valjda, smisao za štednju nije manje razvijen nego u našim krajevima. Ako želimo da ovome kraju uistinu pomognemo, moramo priviknuti narod, da se nam brine za svoje dobro. Prvo je sredstvo u tome štednja.

MUSLIMANSKA JASENICA.

— **Osnutak čete.** 13 maja o. g. održan je odve zbor u cilju osnivanja sokolske čete. Iz Bos. Krupe, kao delegati Sokolskog društva, došli su starešina i prosvetar, braća Slavko Flegar, lekarnik i Sulejman Celiković, učitelj.

Učitelj Omerhodžić otvorio je sastanak izvešji ukratko prisutnima cilj sastanka, a posle je dao reč bratu Flegaru, koji je govorio o cilju i zadaci-

ma Sokolstva, naročito onoga na selu. Posle brata Flegara govorio je br. Celiković o trezvenosti i štetnosti alkoholnih pića. Oba predavanja su pažljivo saslušana. Posle se prešlo na spis članova i izbor uprave. Upisano je 27 članova i 40 dece. U upravu su izabrani: za starešinu Milan Arnautović, trgovac; za potstarešinu Mile Medić; za tajnika i prosvetara, učitelj Omerhodžić; za načelnika Gojko Krnetić; za blagajnika Jobo Jež; a za revizora Đuro Đurguj i Lazo Japundža.

KLJUČ. — Dvodnevni prosvetni tečaj. Sokolsko društvo Ključ održalo je 4 i 5 maja o. g. dvodnevni sokolski prosvetni tečaj za učitelje. Tečaj su posetili 12 učitelja i 4 učiteljice. Predavanja su držana u školi, a praktičan rad u sokolani. U tečaju je održano 17 časova, koji je vodio pretsednik odbora br. Ivan Tomas. Ideologiju, organizaciju, administraciju i savremene zadatke Sokolstva predavao je brat dr. Gutman. Istoriju gimnastike i Sokolstva, selo i Sokolstvo, predavao je brat S. Badić. Telesni i duševni odgoj u Sokolstvu, prosvetni rad u Sokolstvu, značaj sokolske štampe, i sokolski pozdrav »zdravo«, predavao je brat M. Dimitrijević. Zena i Sokolstvo, sestra Lj. Gutman. Organizacija sokolske čete, Tiršev sistem i praktičan rad u sokolani, trezvenost i štednja, izleti i taborovanja u Sokolstvu, večernji i jutarnji praktični čas u sokolani, časovi školske gimnastike, metodski praktičan čas po sokolskom sistemu s decom i nagovor o imenu »Soko«, predavao je brat St. Bojović.

U petak večer, priredeno je drugarstvo koje veće učitelja sa zajedničkom večerom.

Sokolske priredbe. Društvo priređuje 3 juna javnu vežbu uz učesće okol-

nih društava u korist gradnje sokolskog doma. Na vežbi će svirati limena muzika iz Prijedora, a Direkcija Šipadovih železnica odobrila je svima učesnicima na ovoj priredbi na celju pruži 75% popusta za 2, 3 i 4 juna uz legitimaciju i značku, da je isti prisustvovao ovoj priredbi. U mestima gde nema sokolskog društva, a pojedinci žele uzeti učešća na ovoj priredbi, neka se obrate Sok. društvu Ključ.

Društvo je u prošlom mesecu priredilo dve akademije, tri sela i dva izleta s predavanjima i igrankom. S. B.

IZAČIĆ. — 27. maja o. g. održala je novoosnovana Sokolska četa u Izačiću svoju I javnu vežbu uz učešće br. Sokolskih četa Zegar i Gata-Ilidža i Sok. društvo Ličko Petrovo Selo. Od matičnog Sok. društva Bihac prisustvovalo je 8 braće. Iako je vreme bilo vrlo nepogodno program je ipak u celosti izveden na zahtev samih vežbača, koji ni od jedne tačke programa ne htede ostupiti. Javnu vežbu otvorio je govorom br. Delić Idriz, a nakon toga su sok. deca recitovala nekoliko sok. pesama. Sledio je nastup pojedinih kategorija: 1) Proste vežbe sa štapovima (24 m. dece Sok. čete Izačić); 2) Vežbe sa štapovima za saraj. slet (24 m. članova Sok. društva L. Petrovo Selo); 3) Proste vežbe (9 m. dece Sok. čete Izačić); 4) Proste vežbe za saraj. slet (45 članova Sok. četa Izačić i Gata-Ilidža i Sok. društva L. Petrovo Selo). Braća mat. društva I. Fragner i D. Šekanića održali su posle vežbe govore u kojima su naročito istakli požrtvovan rad članstva sok. četa, koje je — prečuvši kut od 6 do 12 km do Izačića — nastupilo u punom broju po vetru i kiši. Sve vežbe su vrlo dobro izvedene u prisustvu više od 200 lica.

ŽEGAR. — Sokolska četa u Zegarju održala je dne 20. maja svoju I javnu vežbu uz sudelovanje matičnog Sokolskog društva Bihac i Sokolskih četa Ripač i Izačić. U 16 sati otvorio je javnu vežbu govorom starešina br. Josip Anušić, nakon čega su sokolska deca lepo recitovala tri sokolske pesme. Sledio je nastup pojedinih kategorija: 1) Proste vežbe sa štapovima (25 m. dece Sokolskog društva Bihac); 2) Proste vežbe (9 ž. dece Sokolske čete Ripač); 3) Proste vežbe za sarajevski slet (27 članova Sokolskih četa Zegar i Izačić); 4) Proste vežbe (19 m. dece Sokolske čete Ripač). Starešina matičnog društva br. J. Fragner održao je zamosan govor, u kojem je istakao pravi ustrajni rad Sokolskih četa Zegar, Ripač i Izačić. Zatim su članovi mat. društva i sok. četa skladno otpevali »Oj letni sivi sokole«, »Neka živi Jugoslavija« i »Oj Slaveni«, a m. deca mat. društva »Sokolski pozdrav«, posle čega je nastalo nar. veselje uz svirku tamb. zbora Sok. čete Zegar. Javnoj vežbi bilo je prisutno preko 800 lica. Moralni uspeh bio je odličan, a materijalni vrlo dobar.

Župa Beograd

LJUBOVIJA. — Sokolsko društvo ljubovija, ganuto sudbinom porodica postradalih rudara u Kaknju priredilo je 12. maja koncert u korist njihovo, na kome je dobijeni čisti prihod 761 Din poslalo preko obl. odbora Crvenog krsta u Sarajevu da se podeli porodicama postradalih radnika.

VALJEVO. — U nedelju 6. maja o. g., valjevski Sokole učestvovali su zajedno sa svojim četama Slovac i Divci, u proslavi tradicionalnog praznika Đurdevdana. U određeno vreme krenula je ogromna povorka, na čelu s vojskom i Sokolima na Pečinu, gde je održan glavni deo svečanosti. U opširnom programu svečanosti Sokoli su dali, sa sokolskom himnom, koju je otpevao hor »Čika Ljuba«, tri svoje tačke, koje su izvedene na opšte zadovoljstvo.

Posle programa priređen je zajednički poljski ručak.

Najzad sokolske čete Divci i Slovac, na čelu sa starešinstvom društva i četa, pravo s uranka, otišle su na slavu u Srednju poljoprivrednu školu, i tom prilikom Sokoli sa sela razgledali su gospodarske objekte, poljoprivredne sprave i ostale ekonomske naprave i kulture.

Župa Bjelovar

DULAVES. — Sokolsko društvo Dulaves priredilo je 30. aprila ov. godine svečanu akademiju prigodom obilnice smrti Zrinjskog i Frankopana. Predavanje o Zrinjskom i Frankopanu održao je br. Stjepan Mozbruker, društveni prosvetar, pred dupko punom dvoranom slušalaca. Nakon predavanja izveden je pozorišni komad »Nasamareni strice«. Uspeh priredbe je bio kako u moralnom tako i u materijalnom pogledu iznad očekivanja.

Pre započete akademije pevački zbor Josipa Tobjija, župnika, otpevao je jugoslovensku himnu, a kao zadnju tačku programa otpevao je »Oj letni sivi Sokole«.

SRPSKA KAPELA. — Sokolsko društvo Srpska Kapela održalo je uobičajeni narodni druževski uranak u šu-

mi Bukovcu kod historijskoga hrasta »Prokopac«, na kojem su učestvovala i bratska Sokolska društva Sv. Ivan Zabno i Dubrava te bratske čete Ivančani i Bolč. — Program je bio ovaj: 1) »O historijskom značenju durdevskoga uranka«, nagovor. 2) »Iz bratskoga zagrljaja«, tamburanje. 3) »Lije-po l' ti je rano uraniti«, narodna pesma. 4) »Oj Slaveni« i 5) »Oj letni sivi Sokole«, pevanja. 6) »Durdevski uranak«, recitacija. 7) Pozdrav sviju Sokola i naroda, kojih je bilo oko dve stotine na uranku. 8) Narodna kola i pesme uz glazbu gusala.

Veselje je potrajalo od pet do deset sati pre podne.

TROJEGLAVA. — Ovdajšnja četa priredila je 13. maja zajednički izlet u šumu medalke sela Troje glave sa br. Sok. društvom iz Dežanovca. Ovo je prvi izlet br. Sokola i Sokolice ovih dviju jedinica. Ove jedinice nastupile su na izletu s velikom povorkom Sokola i dece, te vetrogasaca, što je ostavilo dubok trag kod mesnog seljaštva. Sokolska deca čete Troje glava izvela su sletске vežbe precizno i točno, što su prisutni nagradili burnim aplauzom. — Nastupilo je oko 120 dece. — Vežbe sok. dece iz Dežanovca bile su dobro izvedene, s nekoliko grešaka u stavovima. — Br. članovi čete izveli su sletске vežbe. Izletu je prisustvovalo pevačko društvo iz Blagorodovca, oko 70 pevača i pevačica, koje je pod vodstvom br. Šostara izvelo nekoliko sok. i narodnih pesama. — Sudelovalo je br. Sok. društvo iz Poljane, koje je u velikom broju prisustvovalo. Sem velikog broja Sokola bilo je dosta i publike. Prosvetari obih jedinica brat Šlabek i Momčilović, održali su govore o Sokolstvu. — Moralni i materijalni uspeh vrlo dobar.

VEL. TRNOVITICA. — Naša četa održala je 20. IV 1934 svoju drugu ovogodišnju zabavu. Sokoli diletanti su pod režijom mes. učitelja br. Mate Boričevića davali šalu u I činu »Stričevu oporuku« od Z. Milera. Sama predstava odlično je izvedena.

Osim predstave deklamovana je jedna sokolska pesma i izvedene su ovogodišnje sletске vežbe.

VIROVITICA. — Razviće naraštajске zastave. Dne 5 i 6 o. m. održana je u našem mestu svečanost razvijanja zastave naraštajа Sokolskog društva Virovitica.

Svečanost razvijanja naraštajске sokolske zastave otvorilo je Grad. načelstvo virovitičko proglasom na građane virovitičke. Svečanost razvijanja naraštajске zastave počela je u subotu 5 o. m. posle podne i to raznim pripremama, dočecima i kićenjem Virovitice. U toku posledneve stigle su razne deputacije i mnoge okolne i daljnje sokol. jedinice, kao i zastupnik Ministra Prosvete br. Fabijanović, banki inspektor, i br. O. Gavrančić, narodni poslanik i starešina zagrebačke župe. U 9 sati u veče bila je akademija u Sok. domu. Dvorana je puna crvenih sokol. kosulja, a prve su redove zauzeli odličnici; zastupnici vojske, sokolskih župa, predstavnici državnih ureda i odlični građani virovitički. Ceo program akademije izveden je najegzaktnije i ne bismo znali, koju tačku programa ne bismo pohvalili.

Nedelja 6 o. m. bila je zapravo prvi dan naraštajске sokolske svečanosti. Sokolske predvežbe počinju već u 6 sati u jutro, da se za vremena završe.

U 11 sati počinje na sletištu svrstavanje sokol. jedinica u povorku. Svuda se opaža jaka disciplina, sokolska poslušnost. Na čelu je starešinstvo i sokolski odličnici, a iza njih se redaju naraštajci domaći i strani, članstvo, muški i ženske, deca i odrasli. Upadaju u oči seoske čete sa svojim lepim narodnim nošnjama i sa sok. kapama na glavi. Povorku prate dve glazbe: virovitička društvena i glazba Sokolske čete Lukač. Na ulicama — kojima je prolazila povorka — masa sveta.

Pred gradskim je načelstvom načinjena tribina. Na njoj se skupili odličnici. S jedne strane predstavnici kulturnih i humanih društava, s druge strane predstavnici državne vlasti. Iza njih se redalo građanstvo.

U pola 12 sve je na svom mestu. Nekoliko časaka kasnije najavljuje sokolska glazba dolazak izaslanika starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije Nj. Vis. Naslednika Prestola Petra, potpukovnika br. Radulovića. Glazba svira, ali je nadmašuju poklici Nj. Vel. Kralju Aleksandru I, Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru, vojsci i Sokolstvu. Tišina nastaje istom istom onda, kada se na tribini pojavljuje br. ppukovnik Radulović, u pratnji svoja adutanta i starešine Sokolskog društva Virovitica. Starešina Sokolskog društva Virovitica br. Franjo Pušić otvara samu svečanost razvijanja naraštajске zastave pozdravljajući izaslanika Nj. Vis. Naslednika Prestola Petra, br. potpukovnika Radulovića, zamenika g. Ministra prosvete inspekt. br. Milana Fabijanovića, zamenika bana Savske banovine br. Dr. Ive Perovića, sreskog načelnika br. E. Švugera, kuma Sokolske naraštajске zastave br. dr. Otona Gavrančića, delegate sokolskih župa, sokolskih društava, ostale odličnike i prisutno građanstvo. Posle pozdrava starešine uzima reč grad-

ski načelnik br. Josip Salajić, koji kao grad. nač. pozdravlja sakupljeno Sokolstvo. Posle govora grad. načelnika moli društvo, starešina kuma zastave narod. poslanika dr. O. Gavrančića, da razvije naraštaj. sok. zastavu. On veže na zastavu traku u drž. trobojki, svoj dar i smatra zastavu razvijenom. Pristupa se zabijanju zlatnih čavala u držak zastave. Zabijeni su čavli Nj. Vis. Naslednika Prestola Petra, br. Ministra prosvete, br. Ministra za fizički odgoj, br. bana Savske banovine, Saveza Sokola Kralj. Jugoslavije, kuma zastave dra Gavrančića, Gradskog načel. i starešine društva Virovitica. Svi su izaslanici zabili čavle uz mnogo prigodnih i patriotskih reči sok. naraštajcima, pozivajući ih na sokolski rad i na izvršavanje sokolskih ideala. Kada je ova funkcija završena, prima sok. nar. zastavu kum dr. Gavrančić i drži naraštajcima govor o značenju njihove zastave i o njihovim dužnostima prema zastavi i Sokolstvu. Predaje zastavu zastavniku sok. naraštajа, koju on prima uz reči zahvalnosti i obećanja oko izvršavanja sok. dužnosti, čuvanja i poštivanja naraštajске sokolske zastave. Stare zastave ljube svoju najmlađu sestricu, zastavu naraštajа Sok. društva Virovitica.

Za vreme cele ceremonije, posle svakog značajnijeg momenta svirale su glazbe državnu himnu, sok. budnice i patriotske pesme. Ceremonija je završena govorom dir. gimnazije br. Jurja Kusmiševića. Govor je bio mirno saslušan sadržavajući poziv omladini na sok. rad, međusobnu ljubav i slogu, na ljubav, odanost i ustrajanje za Kralja, narod i domovinu Jugoslaviju. Ispred svih predstavnika prodefilovala je cela sokolska povorka.

Posle podne istoga dana bila je na sletištu javna vežba. Poset odličan. Ceo je program izveden najlepše. Posle izvedenih vežbi kretale su seoske čete svojim kućama, da se spremaju za daljnji rad, sokolska društva iz daljih mesta na žel. stanicu, da se upute svojim kućama.

VRBOVEC. — Sokolsko društvo Vrbovec, proslavilo je u nedelju dne 29. aprila o. g. zajedno sa Hrvatskim pevačkim društvom »Petar Zrinjski« pogibiju Petra Zrinjskoga i Frana Krste Frankopana, svečanom akademijom. — Brat prof. Dane Smičiklas, direktor gimnazije križevačke, ocrtao je borbu Zrinjskog i Frankopana za slobodu svog naroda i tragični svršetak. — Agilnošću i marljivošću sestre Anice Štajner, a osobito načelnika brata Marjana Gaševića, koji je sam stavio: »Vrbnice nad morem«, za mušku decu, »Ritmički sastav« za članove, te »Zrinjsko-Frankopansku«, koju su izveli članovi uz pratnju pevačkog zbora »Petra Zrinjskoga«, a koju je upravo posvetio tom danu; osim toga izvela su najmlađa deca »Ribarčev san«, ženska deca »Igru sunceobrana« od Bolharjeve, članovi Kovačev: »Jadransko More«, a članice »Sletske vežbe« — Sve vežbe izvedene su uz pratnju glasovira. — Hrvatsko pevačko društvo »Petar Zrinjski« otpevao je Matzovu: »Jasenčić«, »Mokranjčev VIII rukovet« i od Lisinskoga: »Zbor Hrvatica« iz opere »Porin« uz pratnju gde Pavice Protić na glasoviru.

Akademija je uspela moralno i materijalno vrlo dobro. D. P.

Župa Celje

CELJE. — Župni zlet. Po trilet-nem odmoru se bodo jedinice celjske sokolske župe zopet sestale u Celju na župnem zletu. Bratje i sestre se že dalje časa pripravljaljo na ta pomembni nastup, saj bo župa razvila prapor, ki ji je poklonil Nj. Veličanstvo Kralj Aleksandar. S tem izrednim odlikovanjem bodo počašteni vsi bratje i sestre, naraštaj i deca, posebej pa še oni, ki so se med letom trudili in se oči seoske čete sa svojim lepim narodnim nošnjama i sa sok. kapama na glavi. Povorku prate dve glazbe: virovitička društvena i glazba Sokolske čete Lukač. Na ulicama — kojima je prolazila povorka — masa sveta.

Pred gradskim je načelstvom načinjena tribina. Na njoj se skupili odličnici. S jedne strane predstavnici kulturnih i humanih društava, s druge strane predstavnici državne vlasti. Iza njih se redalo građanstvo.

U pola 12 sve je na svom mestu. Nekoliko časaka kasnije najavljuje sokolska glazba dolazak izaslanika starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije Nj. Vis. Naslednika Prestola Petra, potpukovnika br. Radulovića. Glazba svira, ali je nadmašuju poklici Nj. Vel. Kralju Aleksandru I, Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru, vojsci i Sokolstvu. Tišina nastaje istom istom onda, kada se na tribini pojavljuje br. ppukovnik Radulović, u pratnji svoja adutanta i starešine Sokolskog društva Virovitica. Starešina Sokolskog društva Virovitica br. Franjo Pušić otvara samu svečanost razvijanja naraštajске zastave pozdravljajući izaslanika Nj. Vis. Naslednika Prestola Petra, br. potpukovnika Radulovića, zamenika g. Ministra prosvete inspekt. br. Milana Fabijanovića, zamenika bana Savske banovine br. Dr. Ive Perovića, sreskog načelnika br. E. Švugera, kuma Sokolske naraštajске zastave br. dr. Otona Gavrančića, delegate sokolskih župa, sokolskih društava, ostale odličnike i prisutno građanstvo. Posle pozdrava starešine uzima reč grad-

Prehrana se bo nudila v celjskih hotelih in gostinah. Cena kosilu za juho, govedino, dvema prikuhama in kruhom znaša Din 8.—, če je namesto govedine pečenka Din 10.—. Župna uprava je priporočala društvom, da poberejo denar za prehrano že sedaj in ga nakažejo po čekovni položnici. Vodniki društve bodo prejeli pri zletni blagajni na dan zleta že prijavljenih toliko nakaznic, za kolikor je bilo poslana denarja, oziroma naročenih kosil. Na ta način se ne bo treba vodnikom ukvarjati s preštevanjem denarja pri zletni blagajni, kar potek priprav na zletišču le ovira.

Na zletišču bo postavljena tudi tribuna. Sedeži bodo po 20 Din, 15 Din in 10 Din. Bratje in sestre si naj vstopnice k sedežem na tribuni že v naprej naročijo, da se jim na dan župnega zleta ne bo treba izpostavljati gneči pri blagajni.

V Celju bivajoče članstvo bo prekomerno zaposleno s pripravami za zlet. Radi tega smo naprosili vse bratske jedinice, da prijaviyo brate, ki drugače na zletu ne bodo sodelovali, da bi bili voljni prevzeti rediteljstvo.

TRBOVLJE. — Ob 25 letnici trboveljskega Sokola. Pred vojno so bile Trbovlje tako kot mnogi drugi industrijski centri v Sloveniji eden tistih stebrov, na katerem so Nemci gradili svoj most od Balta do Adrije. Pri tem njihovemu delu jih je podpirala premožkopna družba po svojih eksponatih — nastavljenih, ki so bili glavni nosilci nemštva in pospeševalji rene-gastva. Višja mesta so zasedali Nemci, le najnižja so bila dostopna tudi Slovincem, ki so pa morali prestati mnogo šikan, ako so se zavedali svoje narodnosti; pripravljeni so pa morali biti na vse, ako so se drznili pokazati svoje nacionalno prepričanje tudi javno. Narodno zaveden je bil tudi del domačega prebivalstva in to predvsem oni poselniki in obrtniki, ki so bili od rudnika več ali manj neodvisni in pa del učiteljstva, ki pa je imelo težko stališče pred šolskimi oblastmi, ki so bile nemške in nemškutarske. Danes so vsi ti skoro pozabljeni in skoro pri vsaki priliki prezrti vsi oni, ki niso klonili pred tujcem in ki so ostali svojemu narodu zvesti tudi v najhujših časih.

Rodoljubi so bili vedno bolj uverjeni, da je v Trbovljah nujno potrebno strogo nacionalno borbno društvo, ki bo zajezilo val germanizacije. Odločili so se za ustanovitev Sokola. Pobudo za ustanovitev Sokola so dali septemberski dogodki leta 1908, 19. novembra 1908 je bil v gostilni Počivavšek prvi sestanek. Na tem sestanku je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki je imel nalogo, pripraviti potrebno za ustanovni občni zbor, ki se je vršil 28. februarja 1909. Društvo je imelo takoj 64 članov, od teh 30 telovadečih. Telovadilo se je v dvorani Forte. Prvo javno telovadbo je priredilo društvo že 9. septembra istega leta. Ta prvi nastop je močno navdušil vse narodno zavedno prebivalstvo. Ker mlado društvo še ni imelo izvežbanih vaditeljev, sta hodila vadit ljubljane dr. Pestotnik Pavel in Slapničnik, društvo pa je poslalo Br. Erzeničnika, Močnika, Bigmana in Volkerja v telovadnico celjskega Sokola, da se tam izvežbajo za voditelje. V tem letu se je pričelo z vežbanjem naraštajа. Šolska oblast pa je prepovedala šolski mladini telovadbo pri Sokolu in se je udala še le na pritožbo, ki so jo vložili nekateri stariši na najvišje instanco. V tem letu je prevzel mesto načelnika br. Kužnik Dominik, ki je vršil to funkcijo vztrajno in z največjo požrtvovalnostjo do pred par leti, ko je oddžlil mesto načelnika, da se nekoliko odpočije od dolgoletnega težavnega dela. V l. 1912. je društvo razvilo prapor. Razvituju prapora je kumovala sestra Anica Kramerjeva. — Prišlo je usodno leto 1914. Začela so se preganjanja. Okrajno glavarstvo v Celju je ustavilo delovanje trboveljskega Sokola. Br. Forte je moral pod pritiskom odpovedati telovadne prostore. Telovadno orodje je ležalo 5 mesecev pod milim nebom, dokler ga nista br. Kužnik in Biglez skrivaj odnesla in shranila pri br. Goropevščku. Celoten arhiv je zaplenilo okrajno glavarstvo, zastavo pa je kril pri sebi na domu br. Goropevšek. Za Sokole so prišli najtežji časi. Cvetelo je ovađuštvo in prišlo je do aretacije br. Goropevška, Oseta in Laibachera. Ista usoda je zadela tudi s. Rezi Stenovečvo, ki je bila obdolžena zveze z Rusi. Da se reši imetje Sokola, se je vse prepisalo na različne brate in tako odtegnilo konfiskaciji. Po vojni je bilo to premoženje zopet vrnjeno društvu. — Po končani svetovni vojni v svobodni Jugoslaviji je oživelo delovanje društva, ki je hotelo nadoknaditi to, kar je zamudilo med vojno. Društveno delovanje se je močno razmahnilo. Treba je bilo začeti misliti na zgraditev lastnega doma. Sestavljen je bil staveben odbor. Ta odbor se je vrgele na delo z vso vne-mo. Br. Dežman je poklonil društvu krasno stavbišče v takratni vrednosti 250.000 do 300.000 dinarjev. Začel se je zbirati potrebni denar in materijal. Z veliko požrtvovalnostjo vseh članov je bil zgrajen veličasten dom, ki je stal mnogo nad en milijon dinarjev in ki je bil leta 1925. slovesno otvoren. Ko je imelo društvo lasten dom je svoje delovanje že povečalo in društvo je

raslo z vsakim letom. V zadnjih letih je zajela sokolska ideja tudi delavske vrste in danes šteje društvo lepo številno članov tudi iz delavskih vrst. Društvo šteje danes okrog 500 članov in članic, od teh okrog 100 telovadečih. V sokolskih vrstah se vežba okrog 1500 sokolske dece in naraštajа. Društvo ima svoj orkester in godbo na pihala, prosvetni in gospodarski odsek, mladinski prosvetni odbor, svojo dramo, lutkovni oder, jezdnii odsek in smučarski odsek itd. Vsi ti odseki marljivo delujejo. — Prvi starosta društva je bil prerano umrl br. Počivavšek Anton. Njemu so sledili br.: Goropevšek Jože, Letnik Jože, Sušnik Mirko in sedanji starosta Pleskovič Rudolf. Trboveljski Sokol lahko s ponosom gleda nazaj na svoje 25 letno delo nacionalnega prepoda. K njegovemu jubileju mu iskreno čestitamo in mu kliče-mo: »Po začrtani poti naprej v delu za čast sokolstva in v srečo naroda in svobodne domovine Jugoslavije.

Župa Cefinje

BIJELA. — Sokolsko društvo Bijela priredilo je na 14. aprila ove godine zabavu, na kojoj je pored ostalog odigran i pozorišni komad »Devdeset treća« (dačka četa), drama u 3 čina od Stevana Mokranjca. Prigodni govor održao je prosvetar društva br. Maksim Zloković, prikazao značaj ove proslave.

Zabava je bila brojno posećena i protekla u najboljem redu.

Diletantska sekcija društva pokazala je i ovom prilikom mnogo volje, truda i nastojanja.

PERAST. — Sokolsko društvo Perast i Sokolsko društvo Risan s vojskom, Streljačkim i Pevačkim društvom Risan, priredilo je 6. maja durdevdanske uranak kod Sirotinjskog doma u Risanu, a zatim se prešlo u manastir Banja, gde se je, kao i svake godine, slavila hramoska slava.

Uranak je protekao u velikom veselju i zadovoljstvu, igri, pesmi i sviranju. Sokolska deca obaju društava osećali su se vrlo srećni i zadovoljni.

Župa Novi Sad

STARA KANJIŽA. — Osvećenje sokolskog doma. Na prvi dan katoličkih Duhova, 20. maja, Stara Kanjiža je bila preplavljena Sokolima i članovima ostalih nacionalističkih organizacija.

Osvećenje je izvršeno uz impozantne svečanosti i veliko učešće naroda kao i okolnih Sokolskih društava Sente, Martonoša Horgoša, Subotice i Nove Kanjiže. Za doček gostiju bilo je sve pripremljeno. Već u ranu zoru cela Kanjiža je bila okićena državnim zastavama, a sokolski dom naročito.

Ujutru je goste dočekao zato određeni odbor, koji se starao za njihov razmeštaj. Setnim vozom iz Subotice došlo je i Srp. pev. društvo »Graničar«. Istim vozom je došao i zamenik starešine župe Novi Sad brat general Staja Stajić izaslanik župe i kum ovađušnje sokolske zastave. U 11 časova otušljena je služba Božja, na kojoj je pevao Pevačko društvo »Graničar«, vrlo lepo i skladno. U 12 časova izvršeno je osvećenje doma, na kome je činodejstvovao preč. g. Jefta Petrović, mesni paroh, uz asistenciju paroha sa naselja »Velebite«. Na jektenija je i ovde odgovaralo Pevačko društvo »Graničar«. Po osvećenju održao je prigodan govor preč. g. Jefta Petrović. Goste je pozdravio brat starešina Dušan Stojanović s vrlo lepim govorom istaknuvši značaj doma za Sokole. Na kraju govora pozvao je prisutne da pozdrave Nj. Vel. Kralja, Starešinu Sokola Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra, posle čega je fanfara subotičkog Sokolskog društva intonirala državnu himnu.

Zatim je govorio br. dr. Srpko Vukanović, a na kraju brat general Staja Stajić, izaslanik župe. Reči brata generala saslušane su s osobitom pažnjom.

Ovim je svečanost osvećenja bila završena.

Po podne u 3 časa formirala se povorka, kod Sokolskog doma, i s fanfaram na čelu pošlo se na igralište nogomet. kluba za održanje sokolskog javnog časa. Javnim časom je rukovodio okružni načelnik brat Doka Stepanov. Na javnom času pored starokanjiškog Sokolskog društva učestvovala su bratska društva iz Subotice, Sente, Martonoša Horgoša. Vežbe su srećno i skladno izvedene, što je za svaku pohvalu.

Uveče je održana svečana akademija u sokolskom domu, koju je priredilo Srp. pev. društvo »Graničar« u čast osvećenja sokolskog doma. Akademiju je otvorio brat dr. Vladimir Nikolić, prosvetar, kratkim, prigodnim govorom. Posle toga se pristupilo izvođenju programa, koji su izveli Srp.

ROSIIJA-FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

pev. društvo »Graničar« uz sudelovanje mesnog Sokolskog društva. Program je zadio i oduševio sve prisutne, tako je akademija ostala u trajnoj uspomeni svih prisutnih.

Može se otvoreno reći da je cela svečanost odlično organizovana i izvedena. Sve tačke su s naprežutom pažnjom slušane i gledane. Moralan uspeh bio je ogroman, dok je materijalni zadovoljio.

STARI SIVAC. — Okružni slet. Prvog dana Duhova održan je okružni slet Somborskog okruga iz St. Siveca. Sokoli sa strane počeli su da stižu početkom Duhova, kog je dana u večer održana utakmica u odbojci. — Ostali Sokoli somborskog okruga stigli su 1 dan Duhova jutarnjim vozovima. Pole srdačnih pozdrava svi Sokoli i gosti, na čelu s fanfantom Sokolskog društva iz Sombora pošli su u centralnu osnovnu školu, gde je bio spremljen tan za Sokole. Celo selo je bilo iskičeno državnim zastavama.

Oko 9 časova počelo je pokušajno vežbanje svih kategorija na sletištu. U 11 časova formirala se je povorka, u kojoj je uzelo učesća sve prisutno članstvo Somborskog okruga. Povorka od nekoliko stotina Sokola, na čelu s fanfantom, prošla je kroz glavnu ulicu i zaustavila se pred sokolskim domom, gde je izaslanik Sokolske župe iz Novog Sada brat Milan Kaluderski održao lep govor i u ime župe pozdravio prisutne. Na pozdravni govor brata Kaluderskog odgovorio je starešina Sokolskog društva iz St. Siveca, brat Radovan Kalić, zahvalivši se bratu Kaluderskom i pozdravivši sve prisutne Sokole i goste. Posle održanih govora, priređen je zajednički ručak u sokolskom domu. Po podne oko 3 časa svi Sokoli s masom sveta i fanfantom krenuše na sletišta. Na lepo iskičenom sletištu članstvo je izvodilo javnu vežbu, kao i vežbe na spravama, na opšte zadovoljstvo. Posle svršenih vežbi, Sokoli su se razišli na odmor.

U večer u 9 časova Sokolsko društvo iz St. Siveca, u svome domu, priredilo je zabavu s igrankom. Na zabavi koja je odlično bila posećena, izveden je program na opšte zadovoljstvo svih prisutnih.

Posle programa nastala je igranka.

Župa Novo mesto

NOVO MESTO. — Prvi župni tajni izlet. Sklep zadnje župne skupštine je bio na binškoj nedelji, 20. maja izvršen, ko je župa priredila na taj dan svoj prvi tajni izlet.

Vse župne jedinice so prejele za izlet dovolj točnih navodil glede odhoda, ki je bil določen za 5. uro zjutraj, razdalje pota, ki je znašal od 25 do 30 km za vsako jedinico.

Veliko zanimanje je privabilo na let kar 400 članstva in naraščaja. Vse celo so odmevale sokolske in jugoslovenske pesmi v lepem, sončnem binškojstnem jutru, vmes harmonika in rotopovi, ki so oznanjali ljudem in naravi, da grede Sokoli na svoj izlet. Naše kmečko ljudstvo je z zanimanjem gledalo izletnike-Sokole, jih prijazno pozdravljalo in kazalo pravo pot posameznim skupinam, ki so tu in tam zašle. Posebno značilne so bile izjave nekaterih kmečkih učencev na potu skozi vasi, češ, da naj Sokoli se pridemo in da bi radi tudi sami imeli Sokolska društva. Ako dodam k tem izjavam še konstatacijo, da se je tega tajejnega izleta udeležilo 3/4 kmečkega članstva iz naših jedin, je dokaz tu, da Sokolstvo s svojo odkrito vzgojo dobiva svojih simbolov tal tudi v naši vasi, med ljudstvom. Cilj je bil pod Trško goro, kamor so prišle pojedine skupine med 10. in 12. uro. Novomeška mestna godba je v pozdrav igrala vesele koračnice.

Brat župni načelnik Lj. Papež, ki je organiziral ves izlet, je radostnih lic sprejel od vodnikov posameznih skupin izletna pisma. Udeležili so se izleta vse jedinice, opravičila je izostanek Mirna peč, brez opravičbe pa sta izostali od izleta društvi Trebnje in Toplice, ki zaslužita zato vso grajo. St. Lovrene pa je na potu zašel, ne držec se navodil.

Le prehitro je minil v vselem razpoloženju popoldan in ob 16. uri je br. Papež dal znak k odhodu. Se preje pa je imel na zbrano Sokolstvo lep nagovor župni starosta brat dr. Ivan Vasić. Za njim je povzel besedo še predsednik Narodno obramb. odseka Miren, sok. okrožja br. Š. Dominko.

Odličnim besedam brata govornika je sledilo gromko odobravanje vsega zbora.

Veselih lic in razigranih src ni prav nič utrujeni smo se podali med lepimi vinogradi proti Novem mestu ter z godbo na čelu prikoračili pred mestno hišo, prepevajoč sokolske pesmi, vzklikajoč kralju, Jugoslaviji in Sokolstvu. Pred mestno hišo je bil razhod. Mogočen »Zdravo!« je zadonel po širokem mestnem trgu, kjer so že čakali okrašeni vozovi za odhod Sokolov iz krške doline. Sokoli Mirenske doline pa smo se odpeljali z vlakom.

Vodstvo izleta je lahko s priveditvijo zadovoljno, le nekatere napake, ki so nastale se bodo popravile, naša želja pa je, da se podobni izleti vrše vsako leto.

Župa Osijek

OSIJEK. — Okružni prednjački tečajevi u zimi 1933—34. Prema zaključku zbora društvenih načelnika održali su se i u zimi 1933—34 god. okružni prednjački tečajevi. U nekim okružjima to su bili već 3, a u nekim drugim takovi tečajevi.

Na temelju dosadašnjih iskustava zaključilo je načelnništvo župe da tečajevi budu duži nego oni prijašnji te da traju 10 dana s prosečno 90 sati nastave. Načelnništvo župe izradilo je ujedno i raspored tih tečajeva s detaljnom naznakom građe za pojedine predmete. Ti su predmeti bili: 1) Sokolski sustav telovežbe — pregled 1 čas. — 2) Metodika sokolskog uzgoja 4 č. — 3) Proste vežbe — teoretski 8 č. — praktički 10 č. — 4) Strojevne vežbe 4 č. — 5) Vežbe sa spravama 4 č. — 6) Vežbe na spravama 10 č. — 7) Telovežbene igre i različenosti 5 č. — 8) Laka atletika 4. — 9) Odbojka 3 č. — 10) Telovežba mladih 4 č. — 11) Vežbači časovi pomoću sprava 10 č. — bez sprava 10 č. — 12) Upravljanje sa spravama i uređaj vežbališta i vežbaonica 1 č. — 13) Tehnička statistika 1 č. — 14) Sokolska misao 2 č. — 15) Istorija Sokolstva i književnost 2 č. — 16) Organizacija — opća 2 č. — tehničkih organa 1 č. — 17) Anatomija, fiziologija, higijena i prva pomoć 4 č. — Ukupno 90 časova.

Tečajevi su održani kako sledi:

1) Okružje Donji Miholjac od 12 do 21 novembra 1933 god. s 9 članova iz 5 jedinica. Održano je svega 90 časova. Novčana pomoć župe 950 Din. — 2) Okružje Vukovar od 3 do 12 decembra 1933 god. s 13 polaznika iz 12 jedinica. Časova je održano 90. Novčana pomoć župe 1.780 Din. — 3) Okružje Beli Manastir od 9 do 18 januara 1934 god. s 20 polaznika i 3 polaznice iz 9 jedinica. Časova je održano 90. Novčana pomoć župe 1.450 Din. — 4) Okružje Vinkovci od 21 do 30 januara 1934 god. s 26 članova i 8 članica iz 22 jedinice. 90 časova. Novčana pomoć župe 3.050 Din. — 5) Okružje Slavonka Požeja od 4 do 13 februara 1934 god. s 5 članova i 5 članica iz 4 jedinice. Održano 86 časova. Novčana pomoć župe 555 Din. — 6) Okružje Dakovo od 18 do 27 februara 1934 god. s 12 članova iz 11 jedinica. Časova 94. Novčana pomoć župe 1.820 Din. — 7) Okružje Osijek od 5 do 14 marta 1934 god. s 7 članova i 2 članice iz 8 jedinica. Održano časova 88. Novčana pomoć župe 1.040 Din. — 8) Okružje Našice i Podr. Slatina od 15 do 24 marta 1934 god. s 26 učesnika iz 19 jedinica. Časova 88. Novčana pomoć župe 2.470 Din. — 9) Okružje Slavonki Brod od 2 do 11 aprila 1934 god. s 12 članova i 6 članica iz 11 jedinica. Časova 87. Novčana pomoć 1.854 Din. — Svega je bilo na svim tečajevima 130 članova, 24 članice t. j. 154 učesnika iz 101 jedinice. Održana su u svim tečajevima 803 časa. Župa je poduprla ove tečajevne sa svotom od 14.969 Din.

Sve tečajevne vodio je župski prednjak uz pomoć braće okružnih načelnika i ostale braće iz sedišta pojedinih okružja.

Osvrn na tečajevne u pogledu organizacije, tečajaca samih i građe — kao i iskustava predloge i promene — donećemo naknadno u »Bratstvu«.

Ing. Kl. — V. H.

TRNJANI. — Dana 20 maja o. g. priredilo je Sokolsko društvo Trjnani duhovsku zabavu s akademijom pod vedrim nebom.

Zabava je počela u 20 sati na večer. Prisutne je pozdravio brat prosvetar Dimitrije Urihin. Članovi ovoga društva većinom su seljaci pa su se žrtvovali za održavanje ove sokolske priredbe iako su poljski poslovi u potpunom jeku.

Zatim su članovi ovog društva odvežbali sletске vežbe za pokrajinske sletove Zagreb i Sarajevo, pod vodstvom društvenog načelnika brata Hinka Kremera.

Iza toga je diletanska sekcija ovog društva odigrala »Protekciju«. Ovaj igrokaz uspeo je vrlo dobro.

Zabava je potpuno uspešla, a publika je bila potpuno zadovoljna, što je pokazala burnim aplauzom i veselim raspoloženjem.

Iza programa bila je veselica.

Župa Sušak - Rijeka

ALEKSANDROVO. — Naše je Sokolsko društvo priredilo na Spasovo, 10 maja, akademiju u znak proslave Majčinog dana. Program je bio sledeći: 1) Govor o majci. 2) Deklamacija. 3) Sarajevske proste vežbe — izvajao muški podmladak. 4) Sarajevske proste vežbe za muški i ženski podmladak. 5) Proste vežbe — muški naraštaj. 6) Vežbe na preči — članovi. 7) Proste vežbe — izvajale članice. 8) Proste vežbe — izvajali članovi i 9) »Majka« — pretstava u jednom činu.

Čitava akademija je vrlo skladno izvedena i imala je pravo obeležje proslave »Majčinog dana«.

Brat predavač govoreći o majci, naročito je istakao veliku i požrtvovnu majčinu ljubav prema deci svojjoj te važnost u vaspitanju dece naročito u pravom smeru vaspitanja koji određuje Sokolstvo.

U vežbama sviju kategorija očitovala se skladnost i uživanje u vežbi od najmanjih do najstarijih te je ta živost prešla i u gledaoce, koji su bili vrlo zadovoljni s vežbaćima.

Akademija je završena pretstavom »Majka« koju su izvajala većinom deca. Ovaj je komadici mnogo majčina srca potresao gledajući kako se ova deca dirljivo zahvaljuju svojoj majci na njezinoj ljubavi i brizi oko njih.

Posle svršenog programa razvio se ples.

GOSPIĆ. — Sokolska četa u Perušiću uz saradnju svih kulturno-prosvetnih društava priredila je 14 aprila zabavu u korist siromašne školske dece u Perušiću. Zabavni program bio je lep i vrlo poučan, jer je u glavnom istakao patnje i borbe našega naroda u Istri, što je veliki broj gostiju ganulo do suza. Zabavu su posetili meštani, te veliki broj braće iz Gospića, koji su došli i sa svojom glazbom pod vodstvom društvenoga starešine brata dr. Petra Zeca. Materijalni uspeh te zabave bio je vrlo dobar. Zabavni odbor dao je za taj novac po meri sašiti 67 odelja za najsiromašniju decu škole Perušića, a zatim je organizovao društveno svečanost u nedelju 20 maja, na koju je pozvao upravu bratsoga Sokolskog društva u Gospiću, roditelje šk. dece, decu koja se imaju nagraditi, te meštane Perušića. Upravu Sokol. društva zastupao je brat starešina dr. Petar Zec. Svečanost je otvorio pred punom dvoranom naroda starešina Sokol. čete u Perušiću dr. Vladimir Skomorovki istaknuvši svrhu današnje svečanosti za koju nam dnevno daje inicijativu Nj. Vel. Kralj, koji se očinski brine za sirotinju i pruža joj pomoć s velikim kraljevskim darovima. Potom su braća Sokoli, sestre Sokolice i sokolska deca izveli kratki program, koji je prikazao jakost Jugoslavije u bratskoj ljubavi i slozi Hrvata, Srba i Slovenaca. Nakon toga podelio je zabavni odbor siromašnoj deci odeću. Zatim je starešina društva brat Petar Zec zahvalio zabavnom odboru, koji je ispravno shvatio sokolske dužnosti, da Sokoli imaju podizati naš narod ne samo fizički, nego i moralno, prosvetno i gospodarski. Konačno je tajnik Sokolske čete Perušić, član zab. odbora i uprav. škole, brat Stjepan Pobor zahvalio u ime nagrade dece zabavnog, upravnog odboru i članovima čete, koji su se svi upravo natecali, da ovaj pothvat što bolje uspe.

KASTAV. — Na Spasovo 10 maja upriličila su Sokolska društva Kastavsko-grobničkog okruga na čelu s glazbom br. društva Marinići u mesto zakazanog durdevdanskog uranka, koji uranak nije se mogao održati radi nepovoljnog vremena. Izletnici su u lepom i ugodnom raspoloženju proveli nekoliko sati na izvoru Rečine. Posle podne u selu Kukuljani održan je uz pratnju glazbe pokus prostih vežbi određenih za II okružni slet u Zemetu i sletove u Sarajevu i Zagrebu. Tu je bio i lep rastanak s braćom i sestrama iz Grobništine. Izletnici iz Kastavštine povratili su se podveče kući zadržavši se neko vreme u Sv. Mateju.

KRK. — Tokom meseca aprila održao je u sokolani br. dr. Vlada Stanjek dva predavanja iz higijene razvivši pri tome filmove Higijenskog zavoda iz Zagreba. — 30 aprila, na dan Zrinjskog i Frankopana održana je sveuč. akademija: 1) Sok. pozdrav (zbor naraštajaca. 2) Predavanje br. Ive Linardića. 3) Čitanje ulomka iz Kumičićeve Urote. 4) Deklamacija Harambašićeve Zrinjsko-Frankopanske. 5) Zajc: Zrinjsko-Frankopanka, pevao muški zbor. 6) Reč br. prof. Stj. Grubera i 7) Zajc: Na vojsku, naraštajski zbor. — Akademija je dobro uspešla.

SILBA. — Otrag nekoliko vremena naše je društvo povelu sabirnu akciju. Obzirom na današnje ekonomske prilike i na broj pučanstva uspeh je bio odličan — saberen je oko 1.500 Din. Po samoj sabirenoj svoti vidi se kakve simpatije uživa u mestu naše društvo. I najsiromašnija obitelj dala je rado koliko su dozvoljavale njene prilike. Dogadalo se čak, da su meštani (ne članovi) nosili sami prilog u kuću sabirača.

SILBA. — Naše društvo proslavilo je ove godine kao nikada od sada Majčin dan. Uoči Majčinog dana održana je akademija s obilnim programom. Svečanost je otvorila s lepim govorom o značenju Majčinog dana s. Angela Zorževa, društveni prosvetar. Dalje je bilo u programu nekoliko deklamacija o majci i o značenju Majčinog dana, kao i igrokaz: »Majci u čast i slavu«. Svečanost je završena sa sviranjem Sokolske koračnice.

Župa Tuzla

TUZLA. — Sednica župskog prosvetnog odbora. Na dan 16 maja pod predsedništvom brata Saćiragića, sastali su se članovi župskog prosvetnog odbora, pa su tom prilikom u dužoj debati stvorili svoj plan rada u 1934 godini.

Naročita je pažnja obraćena na pitanje tečaja za društvene prosvetare, na razvitak Sokolske štampe, kao i na razvoj i napredak pozorišta lutaka, koje u ovoj župi s uspehom radi već tri godine.

Javni čas čete u Požarnici. Naša vrlo napredna četa u Požarnici, 17 maja na dan slave mesne pravoslavne crkve, priredila je svoj javni čas, a uz učešće velikog broja građana iz mesta i okoline. Izraz snage našeg Sokolstva još više je dalo učesća na javnom času Tuzlanskog društva i seoske čete iz Husine. Pod vodstvom svoga načelnika (ce) članovi Tuzlanskog društva nastupili su u ovom broju: članica 9, naraštajaca 10, ženske dece 38, a nevezbajućeg članstva oko 50. Po vedrom danu i jakom proletnom suncu, koje je svojim zracima htelo pozdraviti našu snagu u 14 časova izvedene su vežbe ovim redom: 1) Muška seoska deca iz Požarnice. 2) Ženska deca tuzlanskog Sokola. 3) Starija ženska deca tuzlanskog Sokola. 4) Ženski naraštaj tuzlanskog Sokola. 5) Članovi Sokolske čete Požarnice i Husine. 6) Članice tuzlanskog Sokola.

Sve su vežbe s uspehom izvedene i tom prilikom data je prisutnima mogućnost, da se uvere, koliko naše selo ima smisla i volje za sokolski pokret. Preplanula lica naših seoskih Sokola davali su izraz zdrave rase, koja samo zna za rad.

Po izvedenim vežbama brat Safet Pašić, učitelj, održao je vrlo uspešno predavanje o Sokolskom pokretu na selu. Program je završen narodnim veseljem, koje je trajalo do 9 časova uveče.

TESLIĆ. — 27 maja o. g. proslavilo je društvo Teslić 15 godišnjicu svoga napornoga rada, 8 godišnjicu razvoja svoje zastave, kojoj je kumovao Nj. Vel. Kralj Aleksandar I, a koju su na svečanosti iskičenoj tribini sačekali: izaslanik Nj. Vel. Kralja pukovnik br. Mihailo Vasić, izaslanik Ministra Vojske i mornarice pukovnik br. Dragomir Mladenović, izaslanik Ministra prosvete direktor gimnazije br. Đorđe Vasković, izaslanik Bana Drinske banovine br. Bora Aleksić, sreski načelnik, načelnik gradske opštine br. Muratbeg Zaimović i ostali predstavnici raznih korporacija.

Razvijajući zastavu izaslanik Nj. Vel. Kralja g. Vasić istu je predao starešini društva bratu Nikiforu Todiću. Razvijanje zastave pozdravljeno je sa jedanaest topovskih metaka.

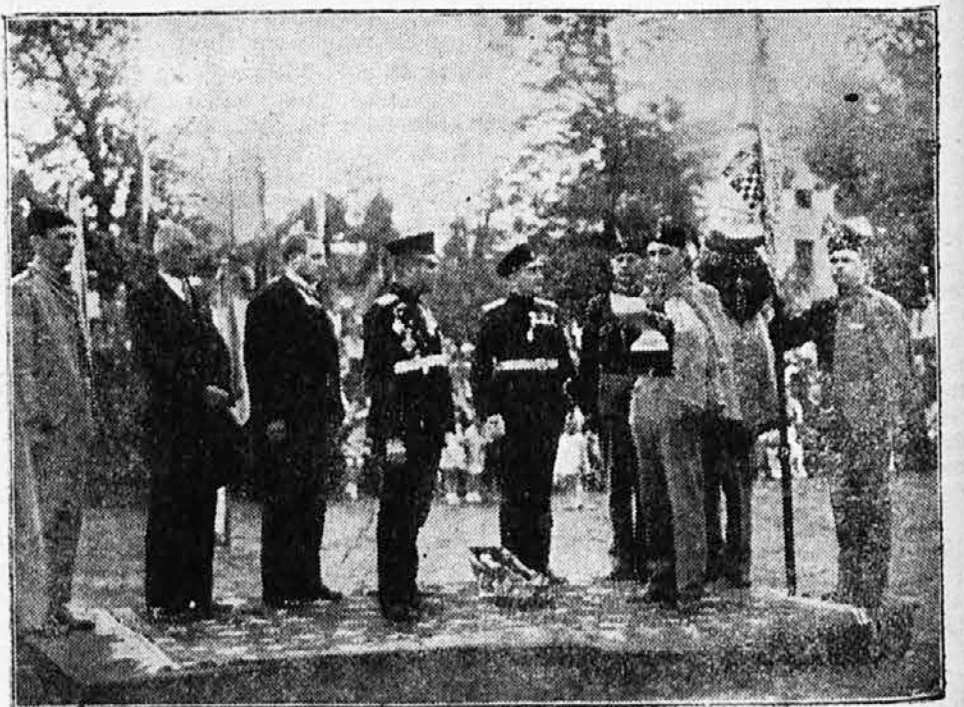
Starešina društva prima zastavu uz nekoliko prigodnih sokolskih i nacionalnih reči.

Starešina je zastavu predao zastavniku bratu Maksu Dešiću, koji su momenat svi prisutni pozdravili odujajući dostojnu poštu zastavi.

Po ovom je celokupno članstvo predefilovalo pored tribine pozdravljajući zastavu i predstavnike.

Uzeo je reč načelnik gradske opštine, a posle brata Zaimovića, načelnika, prisutne je u ime bana Drinske banovine pozdravio probranim rečima, kratkim ali sadržajnim govorom br. Bora Aleksić, koji poručujući pozdrav i čestitku brata i bana Velje Popovića, izjavljuje, da je br. banu žao što sprečen poslovima nije mogao lično prisustvovati svečanosti.

Po izvedenom programu članstvo se je na čelu sa zastavom uputilo u sokolski dom, gde se je cela proslava pretvorila u narodno veselje.

Svečano razvije zastave Sokolskog društva Tuzla, dara Nj. Vel. Kralja, 20. m.

i predložio da se pošalju pozdravni brzojavi Ministru za fizičko vaspitanje naroda, banu Savske banovine, brat-skom Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije i br. Sokolskoj župi Zagreb.

Redali su se nastupi i to: 1) Sletske proste vežbe (Sokolska deca Zabok — 36). 2) Konj (Muško članstvo Zabok — 9). 3) Proste sletske vežbe (Muški naraštaj Zabok i Krapina — 29). 4) Ruče (Muško članstvo Zabok — 9). 5) Vežbe sa zastavicama (Zenska deca Zabok — 15). 6) Vežbe s dugim štapovima (Muški naraštaj Krapina — 12). 7) Preča (Muško članstvo Krapina — 5). 8) Proste sletske vežbe (Zenski naraštaj Krapina — 6). 9) Proste sletske vežbe (Muško članstvo Krapina — 6). 10) Proste sletske vežbe (Muško članstvo čete Zabok — 6).

Cela priredba ostavila je na sve neodoljiv utisak vrlo velike volje i nastojanja pripadnika te čete da se uvedu u sokolsko delo.

Valja istaći odlično odvežbane proste sletske vežbe po odelu članova matičnog društva Krapina kao i efektne vežbe s dugim štapovima muškog naraštaja krapinskoga.

Posle vežbe razvilo se ugodno sokolsko veselje.

Relja.

MAŠIĆ. — Sokolska četa Mašić održala je dana 20 maja 1934 svoju zabavu s pozorišnim komadom »Strahinjčić ban«, istorijska drama u 5 čino-

va od B. Grahovca. Ovom su pretstavom sestre i braća pokazali da nisu žalili ni truda ni vremena da gluma ispadne što bolje. Općinstvo se odazvalo ovom sokolskom pozivu, što znači da i u našem kraju napreduje vedra, krepka i zdrava sokolska misao lagano, ali sigurno. Publika je, da izjavi svoje oduševljenje, pozdravila braću i sestre diletante dugotrajnim aplauzom. Posle programa nastalo je narodno veselje s igrom i pesmom uz prodaju tombule.

REČICA. — Dne 20 maja održali smo svoj ovogodišnji prvi javni nastup uz ogromno učestovanje naroda. Kao gosti bili su nam: mat. društvo Križ, br. društvo Ludina i četa Deanovac. Program je izveden efektno. Sastojao se iz 10 točaka. Goste su pozdravili starešina Štamberg i prosvetar Babić. Nastupalo je svega: 18 članova, 16 članica, 12 članova sok. četa i 30 podmlatka u prostim vežbama i 14 članova na spravama. Materijalni uspeh vrlo dobar, moralni odličan.

PRIGORJE. — Osnutak čete. Dana 27 maja održana je konstituirajuća skupština naše čete. U državnoj osnovnoj školi sakupilo se oko 200 lica mladih i starih, sve meštana iz samoga Vugrovca, kao i obližnjih sela, a Sokolsko društvo Sesvete izaslalo je 10 vežbača, te starešinstvo i upravu, svega 30 članova.

Osnivač te čete učitelj M. Maletić, pozdravio je na početku skupštine nazočne meštane i zahvalio se je br. Sok. društvu Sesvete, da je u tako lepom broju došlo, a nato je brat starešina Sok. društva Sesvete, D. Bunjević, kao predsedatelj otvorio skupštinu, te nazdravio Nj. Vel. Kralju Aleksandru I, te starešini Sokola Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru i pozvao članove novoosnovane čete na složan rad.

Posle njega govorio je br. Slavko Garguljak, tajnik Sok. društva Sesvete, te u opširnom i stvarnom govoru obrazložio postanak, razvitak, rad i svrhu kao i opće organizaciju Sokolstva, a ujedno upoznao je i prisutne s pravilima sokolske čete. — Nato se je prešlo na upisivanje članstva, te je upisano u prvi mah oko 70 članova, a biće ih još više, jer nisu svi radi lošeg vremena mogli prisustvovati skupštini. — Da se članovima nove čete prikaže u malomu rad Sokola izveli su mladi i stariji članovi Sok. društva Sesvete u školskoj sobi 2 proste vežbe.

Nakon svršene skupštine i vežbe prisutni meštani burno su pozdravili govornike, kao i vežbače, a izabrani starešina nove čete zahvalio se je u ime svoje kao i ostalih članova uprave na izboru. — Starešinom je izabran br. M. Maletić, potstarešina R. Kučan, načelnik M. Samec, a članovi čete velikom većinom su sami seljaci.

Širite sokolsku štampu:
»Sokolski glasnik«, »Soko«,
»Sokolski prosvetnik«,
»Sokolsko selo«,
»Sokolić« i »Našu radost«!

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske prireditelje Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. / Lastna tvornica šolskih zvezkov. Knjigoveznica. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA
V LJUBLJANI
PODRUŽNICA
V MARIBORU
Tyrševa ulica šte. 44

**UČITELJSKA
TISKARNA**

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA 6

139-23

142-6

Izlažen na ljubljanskom velesejmu

KR. DVORSKI DOBAVLJAČ

Prva jugoslavenska industrija
športskih potrepština

M. DRUCKER

ZAGREB BEOGRAD
ILICA 39 Pasaž Akademije
Nauka

Izašao je novi cjenik sokolskih
potrepština sa rasporedom
utakmica za laku atletiku.

ZATRAŽITE HITNO!

**Preporučamo
tvrke, koje
oglašuju u
»Sokolskom
glasniku«!**

141-24

KLIFEJE
vseh vrst no-
fotografijah
ali risbah
izvrsnuje
najsolidnije

KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA DALMATINOVAČS

Sokoli i Sokolice!

Nabavljajte svečane i vježbače potrepštine za sletove, uz najjeftinije dnevne cijene kod brata **G. HORVATEK**, dobavljača Saveza S. K. J.
Zagreb, Frankopanska ulica 9

Заставе у свима израдама
Државне, соколске, бродарске
Разашилемо брзо и јевтино
Адреса: Радионица застави,
ВИГОР, Суботица, Зрински трг 14
Оферат и ценовник бесплатно
147-1

Braćo, sestre!

Sve sokolske potrepštine za javne i svečane nastupe dobijete najjeftinije i najsolidnije kod bratske radnje

BRANKO PALČIĆ
glavni dobavljač Saveza S. K. J.

CENTRALA: Zagreb, Kraljice Marije ulica 6
FILIJALA: Beograd, Balkanska 24

Započeli smo sa izradom sokolskih pelerina

Ove su pelerine izradjene po propisanom kroju iz našeg poznatog patentiranog nepromočivog hubertus sukna. U sporazumu sa Savezom Sokola Kraljevine Jugoslavije u Beogradu, dajemo svakome članu Sokola kod kupnje ove pelerine u našim prodavaonicama 10% popusta.

Da uzmognemo ovaj popust obračunati s našim prodavaonicama, izdali smo posebne rabatne karte, koje se imadu kod kupnje izručiti poslovođji prodavaonice.

Umoljavamo najuljudnije cij. sokolska društva i čete za obavijest, koliko rabatnih karata trebaju za njihove članove, da ih uzmognemo odmah po prijemu obavijesti priposlati.

TIVAR ODIJELA
Tekstilna industrija d.d. Varaždin

TIVAR ODIJELA

148-3